

Öppna jämförelser 2014

Stöd till brottsoffer

Nationella resultat, metod och indikatorer

Du får gärna citera Socialstyrelsens texter om du uppger källan, exempelvis i utbildningsmaterial till självkostnadspris, men du får inte använda texterna i kommersiella sammanhang. Socialstyrelsen har ensamrätt att bestämma hur detta verk får användas, enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen). Även bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten, och du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

Artikelnummer 2014-6-1

Publicerad www.socialstyrelsen.se, juni 2014

Förord

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att publicera öppna jämförelser av kommunernas stöd till brottsoffer. Jämförelserna ska spegla olika aspekter av kvalitet, resultat och effektivitet. Det övergripande målet med öppna jämförelser är att stödja nationella aktörer, ansvariga huvudmän och utförare i arbetet med att främja en god vård och omsorg för den enskilde. Arbetet sker i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och i samråd med Vårdföretagarna och Famna. Det är tredje gången som Socialstyrelsen presenterar öppna jämförelser av kommunernas stöd till brottsoffer.

I denna rapport presenteras resultaten på nationell nivå av 2014 års jämförelser. I rapporten redovisar vi även de indikatorer som årets publicering omfattar. Resultaten ska fungera som ett underlag för att förbättra kvaliteten i verksamheterna. Socialstyrelsens uppdrag och ambition är att ytterligare utveckla öppna jämförelserna, både vad gäller innehåll, utformning och presentation.

Deltagare i projektgruppen har från Socialstyrelsen varit: Carina Hällberg (projektledare), Marit Birk, jurist, Maria Öman, statistiker, Jenny Nybom och Per Arne Håkansson, forskare samt Ann Jönsson, Sara Billfalk och Christina Ericson, utredare. Från SKL har Berit Jernberg, handläggare, deltagit och från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) Mikael Thörn och Kristina Olofsson, inspektörer. Ansvarig enhetschef har varit Carina Gustafsson.

Taina Bäckström
Ställföreträdande generaldirektör

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	7
Inledning	9
Uppdraget	9
Både kvinnor och män utsätts för våld – men på olika sätt	9
Socialtjänstens ansvar att stödja våldsutsatta.....	11
Öppna jämförelser – för att stimulera utveckling.....	12
Resultat	16
Resultat på nationell nivå	16
Jämförelser mellan åren	26
Jämförelser mellan länen	27
Skillnader mellan kommunerna	32
Bilaga 1. Metodbeskrivning	35
Kvalitetsdeklaration.....	35
Dimensioner och kvalitetsområden.....	38
Stöd för jämförelser och tolkning av resultat.....	40
Bilaga 2. Beskrivning av indikatorer	43
Kunskapsbaserad vård och omsorg.....	43
Säker vård och omsorg	50
Individanpassad vård och omsorg.....	56
Tillgänglig vård och omsorg	60
Referenser till rapport och bilaga.....	63

Sammanfattning

I den här rapporten presenterar Socialstyrelsen resultaten av 2014 års öppna jämförelser av kommunernas stöd till brottsoffer. Jämförelserna omfattar 57 indikatorer med fokus på kommunernas stöd till våldsutsatta barn och vuxna och barn som bevittnat våld.

Fler kommuner än tidigare använder standardiserade bedömningsmetoder. 49 procent av kommunerna använder standardiserade bedömningsmetoder för att kartlägga våldsutsattheten och bedöma risker vid utredning av behov hos våldsutsatta vuxna. Det är en ökning med 12 procentenheter jämfört med 2013.

Fler kommuner än tidigare erbjuder skyddat boende till våldsutsatta kvinnor med missbruks- och beroendeproblem. Drygt 70 procent av kommunerna erbjuder skyddat boende som är särskilt anpassat till behoven hos våldsutsatta kvinnor med missbruks- och beroendeproblem. Det är en ökning med 19 procentenheter jämfört med 2013.

Färre kommuner än tidigare använder enskildas synpunkter. Totalt 13 procent av kommunerna använder våldsutsattas synpunkter för att utveckla verksamheten. Det är en minskning med 4 procentenheter jämfört med 2013.

Få kommuner gör systematiska uppföljningar. Endast 6 procent av kommunerna gör systematiska uppföljningar av sina insatser till våldsutsatta och barn som bevittnat våld.

Brist på rutiner för att säkra skolgången för barn i skyddat boende. 14 procent av kommunerna har aktuella rutiner för att säkra skolgången för barn i skyddat boende.

Information saknas på olika språk och i alternativa format. De flesta kommuner har information på sin webbplats om vilka insatser de erbjuder våldsutsatta, barn som bevittnat våld och personer som utövade våld. Däremot finns sällan informationen på olika språk och i olika alternativa format, till exempel på lättläst svenska. Endast 25 procent av kommunerna har översatt informationen till olika språk.

Rutiner om stöd till våldsutsatta saknas i verksamheter för äldre och personer med funktionsnedsättning. Mindre än 30 procent av kommunerna har aktuella rutiner för hur personalen ska agera vid indikation på att en äldre person eller person med funktionsnedsättning utsatts för våld av närstående.

Brist på insatser till personer som utövat våld. 67 procent av kommunerna erbjuder biståndsbeslutade stödsamtal till personer som utövat våld, med syftet att våldet ska upphöra. Insatser till personer som utövat våld är en viktig del i det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer. Det är viktigt att alla i familjen får det stöd de behöver.

Inledning

Uppdraget

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att ta fram årliga öppna jämförelser av kommunernas stöd till brottsoffer (S 2011/10430/VS och S2012/8858/SAM, delvis). Uppdraget ska genomföras i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting, SKL. Uppdraget är en del av ett större uppdrag om att ta fram öppna jämförelser av socialtjänsten och hemsjukvården (S 2009/5079/ST, delvis). Öppna jämförelser av kommunernas stöd till brottsoffer har tagits fram sedan 2012. Det här är den tredje publiceringen för området.

Avgränsning

Socialstyrelsen har avgränsat uppdraget att ta fram öppna jämförelser av kommunernas stöd till brottsoffer till följande grupper:

- vuxna utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående (våldsutsatta vuxna)
- barn utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående (våldsutsatta barn)
- barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående (barn som bevittnat våld).

Det betyder att stödet till andra brottsoffer inte ingår i jämförelserna, t.ex. stödet till personer utsatta för våld av en okänd person.

Motivet till avgränsningen är främst att socialnämnden enligt 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, har ett särskilt ansvar att beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Nämnden ansvarar också för att ett barn som bevittnat våld får det stöd och den hjälp som barnet behöver (5 kap. 11 § andra och fjärde stycket SoL). Enligt 5 kap. 11 § tredje stycket SoL framgår också att socialnämnden ansvarar för att ett barn, som utsatts för brott, och dennes närstående får det stöd och den hjälp som de behöver.

Årets jämförelser omfattar dock en vidare målgrupp jämfört med 2012 och 2013. Då jämfördes endast stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. Det här är första året som stödet till våldsutsatta barn och män inkluderas i jämförelserna.

Både kvinnor och män utsätts för våld – men på olika sätt

Både kvinnor och män, men framförallt kvinnor, utsätts för våld i nära relationer – och förövaren är ofta en man [1, 2]. År 2013 anmäldes 12 000 fall av

misshandel mot kvinnor och 3 000 fall av misshandel mot män i nära relation. Därutöver anmäldes drygt 2000 fall av grov kvinnofridskränkning [3]. Få anmäler dock det våld de utsatts för. Knappt 4 procent av de som utsatts för våld i nära relation under 2012 polisanmälde detta, enligt en studie av BRÅ [4].

Förekomsten av våld i nära relationer varierar stort i undersökningar där enskilda själva får svara på frågor om de utsatts för våld. Mellan 0,2 och 37 procent av de tillfrågade uppger att de utsatts för våld i nära relation under det senaste året, enligt en litteraturgenomgång av BRÅ [4]. Skillnaderna kan bero på urval och vilka handlingar som definieras som våld. Enligt BRÅ:s kartläggning 2014 hade 7 procent av kvinnorna och 6,7 procent av männen utsatts för våld i en nära relation under det senaste året.

Både kvinnor och män utsätts således för våld, men våldet tar sig olika uttryck. Våld mot kvinnor tenderar att vara grövre, mer upprepat och leda till allvarigare hälsokonsekvenser för den som utsätts, jämfört med det våld som män utsätts för i heterosexuella relationer [1, 2, 4]. När det gäller dödligt våld är könsskillnaden betydande; det är fyra till fem gånger vanligare att kvinnor blir dödade av en partner eller före detta partner än att män blir det [5].

Få av de som utsätts för våld i nära relation har kontakt med någon stödverksamhet. Totalt 7 procent av de utsatta kvinnorna och 3,5 procent av de utsatta männen hade haft kontakt med socialtjänsten med anledning av våldet, enligt en studie från BRÅ [4]. Knappt 6 procent av de utsatta kvinnorna och 0,3 procent av de utsatta männen hade haft kontakt med någon kvinnojour, mansjour eller brottsofferjour med anledning av våldet.

Våldets konsekvenser

Det är numera väl belagt att våldet kan få allvarliga konsekvenser för den som utsätts [6-9]. Det kan leda till posttraumatiskt stressyndrom, depression, självskadebeteende, riskbruk av alkohol och försämrad fysisk hälsa. Konsekvenserna kan bli mycket långvariga [1, 5].

Våld i nära relationer kan vara en bidragande orsak till långa sjukskrivningar bland kvinnor [10]. Försäkringskassan handlägger omkring 11 000 fall årligen som rör sjukskrivning, rehabilitering eller aktivitetsersättning relaterat till misshandel, grov kvinnofridskränkning och olaga hot mot kvinnor, enligt en tidigare rapport av Socialstyrelsen [11].

Våld mot kvinnor är också dyrt för samhället. Kostnaderna uppgår till minst 2,5 miljarder kronor årligen. Här ingår kostnader för kommunerna, sjukvården, statliga myndigheter och frivilligorganisationer samt det produktionsbortfall som uppstår för sjukdom och dödsfall [7].

Särskild utsatthet

Regeringen har lyft fram att vissa grupper av kvinnor är särskilt utsatta och sårbara för våld av närstående. Grupperna som nämns är kvinnor med missbruks- och beroendeproblem, kvinnor med funktionsnedsättning, äldre kvinnor, kvinnor med utländsk bakgrund och kvinnor utsatta för hedersrelaterat våld (prop. 2006/07:38 *Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor*, s. 16).

Med särskild sårbarhet menas en högre risk att utsättas för våld eller att våldet får särskilt allvarliga konsekvenser. Det kan också betyda särskilda svårigheter för den enskilde att få det stöd som hon eller han behöver [12]. Exempel på sårbarhetsfaktorer är okunnighet om de rättigheter man har, socialt och ekonomiskt beroende, isolering och ensamhet, beroende av andra för att klara vardagslivet och starkt beroende av den person som utövat våld [6].

Barn utsätts för och bevittnar våld

Undersökningar visar att 14–15 procent av alla barn i Sverige har blivit utsatta för fysiskt våld i familjen [13, 14]. Omkring 10 procent har bevittnat våld mellan föräldrarna under det senaste året [2, 14-16]. Det finns ett starkt samband mellan att barn som bevittnar våld och barn som själva utsätts för våld av närstående [9, 13, 15]. Sambandet kan vara så starkt som 40–60 procent [17, 18].

Våldsutsatta barn eller barn som bevittnat våld riskerar att utveckla post-traumatisk stress. De kan också få kamratproblem, bli oroliga, bråkiga, håglösa och få svårt att klara skolan [9, 14, 17-19]. Det finns också en ökad risk för att de utsätts för våld som vuxna [1].

Flera studier visar att socialtjänsten behöver bli bättre på att uppmärksamma och ge dessa barn det stöd de behöver [20-22]. I den nationella tillsynen konstaterades brister i över hälften av de granskade kommunerna när det gällde att uppmärksamma, utreda och ge stöd till barn som bevittnat våld [22]. Barn berättar sällan själva att de utsatts för våld [1, 13]. Endast 12 procent av de barn som blivit slagna hemma hade vänt sig till socialtjänsten, skolan, polisen eller liknande, enligt en enkätundersökning bland elever i årskurs nio [13].

Socialtjänstens ansvar att stödja våldsutsatta

Socialtjänsten har ansvar för att uppmärksamma och ge stöd till brottsoffer. I 5 kap. 11 § SoL framhålls socialnämndens ansvar för att våldsutsatta och barn som bevittnat våld får det stöd och den hjälp som de behöver.

Enligt den senaste nationella tillsynen under åren 2012–2013 har vissa kommuner utvecklat sitt arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld [22]. Men tillsynen fann också att det fanns stora skillnader mellan kommunerna och att alla kommuner inte uppfyllde lagens krav. Tillsynen uppmärksammade brister i 50 av de totalt 60 granskade kommunerna. Några av de brister tillsynen påtalade var att våldsutsatta kvinnor och barn och barn som bevittnat våld hänvisades till insatser utan att få sina behov utredda. Det fanns också brister i riskbedömning, rutiner och personalens kompetens [22].

Öppna jämförelser – för att stimulera utveckling

Öppna jämförelser är ett verktyg för att följa, analysera och utveckla socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens verksamheter på lokal, regional och nationell nivå.

I öppna jämförelser kan en kommun eller en stadsdel jämföra sin verksamhet med andra utifrån ett antal indikatorer. Jämförelserna kan göras med läns- och riksgenomsnitten.

De uppgifter som presenteras i öppna jämförelser ger inte en heltäckande bild av förutsättningarna för god kvalitet inom socialtjänsten. Det är därför viktigt att resultaten bedöms och analyseras såväl regionalt som lokalt. Positiva resultat är ingen garanti för god kvalitet eller en bra omsorg i det enskilda fallet, utan informationen behöver kompletteras med andra underlag för att ge en heltäckande bild.

Indikatorer – mått för att följa upp verksamheter

En indikator är ett mått som ska påvisa (indikera) ett underliggande förhållande eller en utveckling [23]. Indikatorerna används för att mäta och följa upp kvaliteten såväl i verksamheternas strukturer, processer som i verksamheternas resultat. Struktur- och processindikatorer speglar förutsättningarna för god kvalitet. En processindikator mäter också genomförda aktiviteter och kan därigenom mäta både förutsättningar för kvalitet och processresultat för verksamheten. Resultatindikatorer indikerar vilket resultat som uppnåtts för den enskilda individen efter att insatsen avslutats.

En indikator ska ha stöd i forskning eller, när sådan saknas, beprövad erfarenhet. En indikator ska också ange en riktning för ett önskvärt resultat. Utfallet av en indikator ska dessutom kunna påverkas av huvudmannen eller utföraren.

Hur indikatorerna tagits fram

Indikatorerna har tagits fram i samverkan med SKL och i dialog med kommuner, länsstyrelsernas utvecklingsledare mot våld i nära relationer, experter, forskare samt ideella organisationer.

Utgångspunkten har varit aktuell forskning, beprövad erfarenhet och lagstiftning. Vad som är god kvalitet utifrån den enskildes behov har varit i fokus. En annan utgångspunkt har varit de sex kvalitetsområden som tagits fram gemensamt av Socialstyrelsen och SKL [24] utifrån bestämmelserna i SoL och lagen (1993: 387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Kvalitetsområdena är följande:

- helhetssyn och samordning
- kunskapsbaserad verksamhet
- självbestämmande och integritet
- tillgänglighet

- trygghet och säkerhet
- effektivitet.

Kvalitetsområdena är inte ömsesidigt uteslutande, vilket innebär att en indikator kan referera till två eller fler kvalitetsområden samtidigt.

God vård och omsorg

Socialstyrelsen lanserade begreppet god vård 2007 [25] och begreppet god kvalitet i socialtjänsten 2008 [26]. Under 2013 har myndigheten utvecklat och samlat dessa begrepp i en gemensam kunskapsstyrningsmodell för god vård och omsorg som utgår från lagstiftningen i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), HSL. De nya samlingsbegreppen beskrivs som sex gemensamma dimensioner, och är gemensamma för socialtjänsten och hälso- och sjukvården. De sex dimensionerna är:

- **Kunskapsbaserad.** Vården och omsorgen ska baseras på bästa tillgängliga kunskap och bygga på både vetenskap och beprövad erfarenhet.
- **Säker.** Vården och omsorgen ska vara säker. Riskförebyggande verksamhet ska förhindra skador. Verksamheten ska också präglas av rättssäkerhet.
- **Individanpassad.** Vården och omsorgen ska ges med respekt för individens specifika behov, förväntningar och integritet. Individerna ska ges möjlighet att vara delaktiga.
- **Effektiv.** Vården och omsorgen ska utnyttja tillgängliga resurser på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål.
- **Jämlik.** Vården och omsorgen ska tillhandahållas och fördelas på lika villkor för alla.
- **Tillgänglig.** Vården och omsorgen ska vara tillgänglig och ges i rimlig tid och ingen ska behöva vänta oskälig tid på vård eller omsorg.

Inom ramen för öppna jämförelser av kommunernas stöd till brottsoffer prövas nu för första gången att presentera indikatorerna med utgångspunkt i de olika dimensionerna.

Stöd för jämförelser och analys

I det fortsatta utvecklingsarbetet kan huvudmännen själva behöva analysera resultaten från de öppna jämförelserna utifrån lokala förutsättningar. Som stöd för analysen redovisar Socialstyrelsen alla kommuners resultat i Excel-filer på webbplatsen www.socialstyrelsen.se/oppnajokforelser. Excel-filerna kan laddas ner för vidare bearbetning av resultaten. Jämförelser kan bland annat göras mellan kommuner och stadsdelar och mellan län. Därutöver kan jämförelser göras i det jämförelseverktyg som finns tillgängligt på samma webbplats. SKL:s analyshandbok för öppna jämförelser inom socialtjänsten kan vara ytterligare ett stöd i analysen. Den finns på SKL:s webbplats: www.skl.se.

Underlag för öppna jämförelser 2014

De resultat av öppna jämförelser som presenteras baseras på följande datakällor:

- En elektronisk enkät om stödet till brottsoffer till samtliga kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Svarefrekvens 89 procent.
- En elektronisk enkät om den sociala barn- och ungdomsvården till samtliga kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Svarefrekvens 97 procent.

Underlaget till 52 av de 57 indikatorerna kommer från enkäten om öppna jämförelser av kommunernas stöd till brottsoffer. De övriga fem indikatorerna är hämtade från enkäten om öppna jämförelser av den sociala barn- och ungdomsvården. För en utförlig metodbeskrivning, se bilaga 1.

Utveckling av indikatorer över tid

Det är – som tidigare nämnts – tredje gången Socialstyrelsen publicerar öppna jämförelser av kommunernas stöd till brottsoffer. Sedan starten år 2012 har Socialstyrelsen utvecklat nya indikatorer och justerat befintliga. Antalet indikatorer har ökat från 21 till totalt 57 indikatorer (tabell 1).

Av årets 57 indikatorer är 46 nya eller förändrade. Att så många indikatorer är nya eller förändrade beror på att indikatorerna nu även omfattar stödet till barn och män utsatta för våld. En indikator som tidigare t.ex. endast avsåg stödet till barn som bevittnat våld inkluderar nu även stödet till barn som själva utsatts för våld.

Socialstyrelsen har också förtydligat vissa av 2013 års enkätfrågor som tolkades på olika sätt av kommunerna. Dessutom har nya indikatorer tagits fram för att följa upp brister och utvecklingsområden som uppmärksammats i den nationella tillsynen [22] och i samråd med kommuner, experter, forskare och ideella föreningar.

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att intensifiera utvecklingen av öppna jämförelser och öka tillgången till data av god kvalitet inom socialtjänstens olika verksamhetsområden inklusive hemsjukvården. Uppdraget avslutas den 31 december 2014. Målet är att det vid uppdragets avslutande ska finnas en uppsättning lättillgängliga, aktuella, ändamålsenliga och tillförlitliga indikatorer som kan användas för öppna jämförelser av kommunernas stöd till brottsoffer under kommande år.

Tabell 1: Antal indikatorer och sorteringsnycklar inom öppna jämförelser av kommunernas stöd till brottsoffer, 2012–2014

	2012	2013	2014
Antal publicerade indikatorer	21	52	57
Antal sorteringsnycklar	1	1	2

Källa: Socialstyrelsen

Förklaring av begrepp

Här förklaras ett antal centrala begrepp som används i rapporten.

Våld eller andra övergrepp

Enligt 5 kap. 11 § andra stycket SoL ska socialnämnden särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. I detta sammanhang syftar ”våld eller andra övergrepp” på systematisk misshandel och andra övergrepp som till exempel omfattas av bestämmelserna i brottsbalken om kvinnofridsbrott (prop. 2006/07:38 s. 31). Våldet kan ta sig olika uttryck. Det kan handla om psykiskt eller fysiskt våld, t.ex. slag, sparkar, hot, tvång, kränkningar och sexualbrott.

Närstående

Med närstående avses att det finns en nära och förtroendefull relation mellan den våldsutsatta och den eller de personer som utövat våld. Det kan t.ex. handla om en partner eller vuxna barn. I fall med barn avses exempelvis barnets föräldrar, fosterföräldrar och syskon. Bedömningen av vem som är närstående görs utifrån familje- och levnadsförhållandena i det enskilda fallet (prop. 2006/07:38 s. 31).

Våldsutsatta barn

Barn (under 18 år) som utsatts för våld eller andra övergrepp av närstående.

Barn som bevittnat våld

Barn (under 18 år) som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående. Med bevittna våld menas huvudsakligen att någon sett eller hört något hända (prop. 2006/07:38 s. 29).

Våldsutsatta

Barn och vuxna utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående.

Resultat

I det här avsnittet redovisar Socialstyrelsen resultat på nationell nivå och länsnivå. Avslutningsvis görs en jämförelse mellan kommuner då det gäller hur många av de totalt 57 indikatorerna de uppfyller kriterierna för. I den löpande texten benämns och räknas både kommuner och stadsdelarna i Göteborg, Malmö och Stockholm som ”kommuner”.

Resultat på nationell nivå

- Fler kommuner än tidigare använder standardiserade bedömningsmetoder för att kartlägga våldsutsattheten och bedöma risker vid utredning av behov hos våldsutsatta vuxna (2014: 49 procent av kommunerna, 2013: 37 procent).
- Fler kommuner än tidigare erbjuder skyddat boende till våldsutsatta kvinnor med missbruks- och beroendeproblem (2014: 72 procent av kommunerna, 2013: 53 procent).
- Färre kommuner än tidigare använder enskildas synpunkter för att utveckla verksamheten (2014: 13 procent av kommunerna, 2013: 17 procent).
- Få kommuner (6 procent) gör systematiska uppföljningar av insatserna till våldsutsatta och barn som bevittnat våld.
- Få kommuner (14 procent) har aktuella rutiner för att säkra skolgången för barn i skyddat boende.
- 25 procent av kommunerna har information på sin webbplats om vilka insatser de erbjuder våldsutsatta och våldsutövare på olika språk. 20 procent har informationen tillgänglig i lättläst format.
- Omkring en tredjedel av kommunerna har aktuella rutiner för stödet till våldsutsatta i verksamheter för äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Omkring en tredjedel av kommunerna har aktuella överenskommelser för extern samverkan med andra aktörer, till exempel med polisen.
- De flesta kommuner erbjuder biståndsbeslutade insatser till våldsutsatta vuxna (82 procent) och barn som utsatts för eller bevittnat våld (88 procent).
- 67 procent av kommunerna erbjuder biståndsbeslutade insatser till personer som utövat våld med syftet att våldet ska upphöra.
- Knappt hälften av kommunerna (46 procent) har ett verksamhetssystem med möjlighet att ta fram uppgifter om antalet våldsutsatta och barn som bevittnat våld som fått insatser.
- Knappt hälften av kommunerna (49 procent) har kartlagt omfattningen av våld mot vuxna i kommunen.
- Knappt en fjärdedel av kommunerna (24 procent) har en aktuell plan för handläggarnas kompetensutveckling om våld i nära relationer.

Fler använder standardiserade bedömningsmetoder

Fler kommuner än tidigare använder standardiserade bedömningsmetoder för att kartlägga våldsutsattheten och bedöma risker vid utredning av behov hos våldsutsatta vuxna. Andelen kommuner har ökat med 12 procentenheter jämfört med 2013. Idag använder 49 procent av kommunerna standardiserade bedömningsmetoder. Av de totalt 139 kommuner som använder standardiserade bedömningsmetoder använder 98 stycken de metoder som Socialstyrelsen tagit fram för socialtjänsten. Det är en ökning med drygt 70 kommuner jämfört med året innan.

Att fler kommuner använder standardiserade bedömningsmetoder är positivt eftersom forskning visar att människor ofta brister som beslutsfattare i komplexa situationer [27]. Att använda standardiserade bedömningsmetoder ökar förutsättningarna för en likvärdig bedömning av enskildas behov [6, 28].

Fler erbjuder skyddat boende till våldsutsatta kvinnor med missbruks- och beroendeproblem

Fler kommuner än tidigare erbjuder skyddat boende till våldsutsatta kvinnor med missbruks- och beroendeproblem. Andelen kommuner har ökat med 19 procentenheter jämfört med 2013. Idag erbjuder 72 procent av kommunerna skyddat boende till våldsutsatta kvinnor med missbruks- och beroendeproblem. Fortfarande är det dock nästan 30 procent av kommunerna som *inte* erbjuder detta. Regeringen har lyft fram att det är viktigt att alla kommuner kan erbjuda skyddat boende till våldsutsatta kvinnor efter behov (prop. 2006/07:38 s. 44).

Få gör systematiska uppföljningar

6 procent av kommunerna gör systematiska uppföljningar av de insatser som ges till våldsutsatta och barn som bevittnat våld. Med systematisk uppföljning menas att kommunen följer upp hur det går för enskilda brukare och sedan sammanställer uppgifterna på gruppnivå. Systematisk uppföljning är ett utvecklingsområde inom stora delar av socialtjänsten, enligt resultaten i öppna jämförelser [29-32].

Genom systematisk uppföljning får kommunen kunskap om insatserna är genomförda och med vilket resultat [33, 34]. Att systematiskt följa upp verksamhetens resultat är ett sätt att ta tillvara den beprövade kunskapen och arbeta i enlighet med en evidensbaserad praktik [35].

Enskildas synpunkter används sällan

13 procent av kommunerna har använt de våldsutsattas synpunkter för att utveckla verksamheten. Det är en minskning med 4 procentenheter jämfört med 2013. Det är betydligt färre som tar tillvara brukarnas synpunkter inom området våld i nära relationer jämfört med andra områden inom socialtjänsten [29-32]. Inom till exempel LSS-verksamheten använder 55 procent av kommunerna brukares synpunkter för att utveckla verksamheten. Inom socialpsykiatri och missbruks- och beroendevården har det också utvecklats

andra former för brukarinflytande som brukarrevisioner och särskilda brukarråd.

Att använda brukares synpunkter är en viktig del i det systematiska utvecklingsarbetet och en evidensbaserad praktik [35, 36]. Genom att lyssna på brukares behov och erfarenheter kan kommunen få viktig kunskap som underlag för utveckling av verksamheten.

Få har rutiner för att säkra skolgången för barn i skyddat boende

14 procent av kommunerna har aktuella rutiner för att säkra skolgången för barn i skyddat boende. Under de senaste åren har kvinnojourer rapporterat att barn får avbrott i sin skolgång i samband med att de följer med sin mamma till ett skyddat boende [37-40]. Enligt en undersökning av Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund (SKR) har hälften av de lokala kvinnojouerna haft kontakt med 1–10 barn som fått avbrott i sin skolgång under en ettårsperiod [39]. Avbrotten var i vissa fall flera månader.

Det är av avgörande betydelse att barn i skyddat boende får fortsätta sin skolgång [41]. Det har visat sig att ofullständiga och låga betyg är en stark riskfaktor för psykosocial ohälsa. Barn med ofullständiga eller låga betyg i årskurs 9 har överrisker att utveckla bland annat självmordsbeteende, kriminalitet och bidragsberoende [42]. För barn som växer upp i familjehem eller som lever i familjer med återkommande ekonomiskt bistånd är ”skolmisslyckande” den starkaste riskfaktorn för psykosociala problem. Omvänt är den viktigaste skyddsfaktorn att barn klarar sig bra i skolan [42].

Skriftliga rutiner för hur personalen ska agera för att tillgodose barns skolgång kan vara ett stöd för personalen. Det är också ett sätt att säkra verksamhetens kvalitet i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

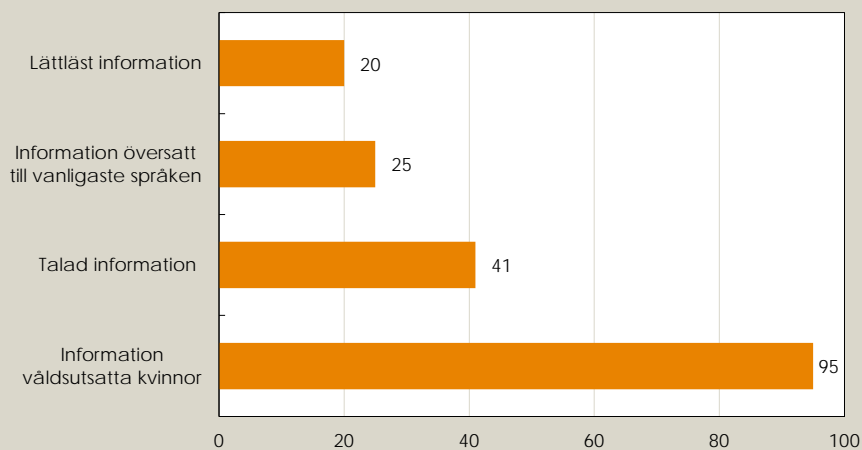
Information saknas på olika språk och i alternativa format

Nästan alla kommuner (95 procent) har information på sin webbplats om vilka insatser de kan erbjuda våldsutsatta kvinnor. Däremot saknar många kommuner information på olika språk och i alternativa format om vilka insatser de kan erbjuda våldsutsatta, barn som bevittnat våld samt personer som utövats våld (diagram 1). Totalt 25 procent av kommunerna har denna information på de vanligaste språken i kommunen och 20 procent har informationen tillgänglig i lättläst format.

Till socialnämndens uppgifter hör att informera om socialtjänsten i kommunen (3 kap. 1 § SoL). På detta sätt kan fler nås av insatser och insatserna kan ges tidigare. Det är viktigt att informationen finns tillgänglig på olika språk och i olika alternativa format så att även grupper som inte talar svenska eller har olika typer av funktionsnedsättning nås av informationen [6].

Diagram 1. Information på kommunens webbplats och olika former

Andel kommuner med information om insatser i olika former till våldsutsatta, barn som bevittnat våld samt våldsutövare respektive andel kommuner med information om insatser till våldsutsatta kvinnor, riksnivå

Källa: Enkät öppna jämförelser av stöd till brottsoffer 2014, Socialstyrelsen

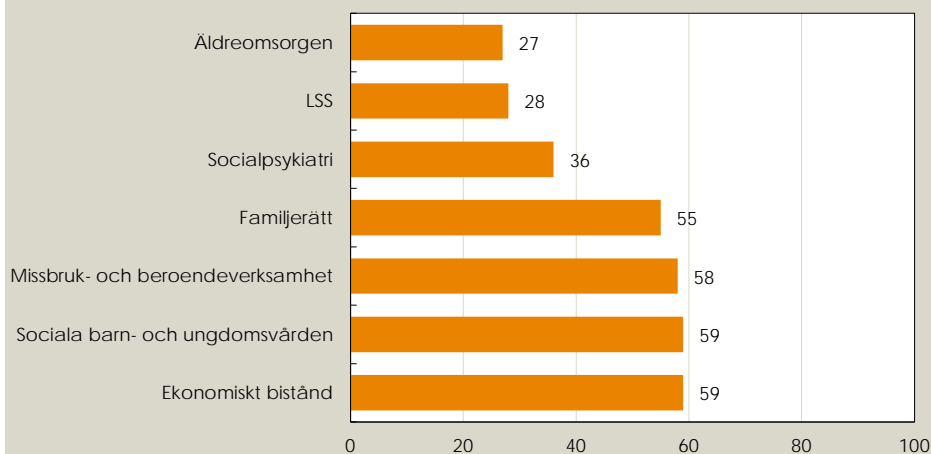
Procent

Rutiner saknas i verksamheter för äldre och personer med funktionsnedsättning

Omkring en tredjedel av kommunerna har aktuella rutiner för hur personalen inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning ska agera vid indikation på att en vuxen person är utsatt för våld. Detta är betydligt färre jämfört med verksamheterna inom individ- och familjeomsorgen. Där har cirka 60 procent av verksamheterna dessa rutiner (diagram 2).

Diagram 2. Rutiner vid indikation på våld

Andel kommuner med aktuella rutiner för hur personalen ska agera vid indikation på att en vuxen person utsatts för våld, riksnivå

Källa: Enkät öppna jämförelser av stöd till brottsoffer 2014, Socialstyrelsen

Procent

Samma bild framträder när det gäller aktuella rutiner för samordning. Inom individ- och familjeomsorgen har mellan 57 och 72 procent av kommunerna aktuella rutiner mellan verksamheten som utreder behov hos våldsutsatta vuxna och andra verksamheter. Inom äldreomsorgen och LSS-verksamheten har 28 respektive 32 procent av kommunerna dessa rutiner för intern samordning.

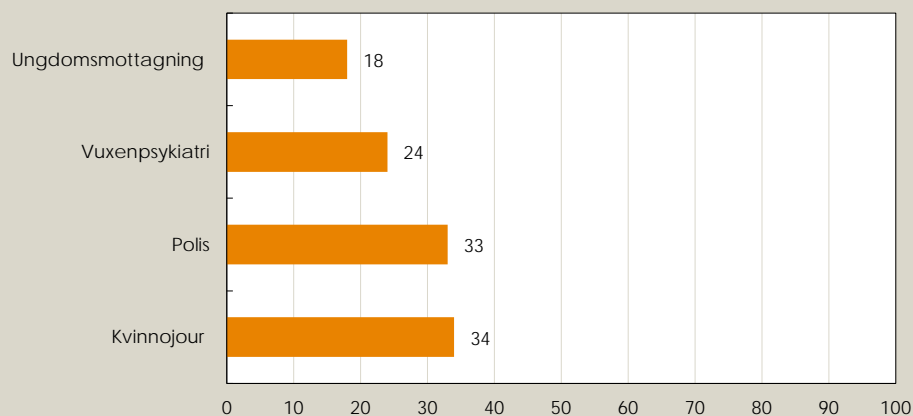
Socialnämnden har ansvar för att vid behov ge stöd och hjälp till alla som utsatts för våld eller andra övergrepp, oavsett t.ex. personens ålder eller funktionsnedsättning. Skriftliga rutiner kan vara ett stöd för personalen. Det är också ett sätt att säkra verksamheters kvalitet i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Överenskommelser om extern samverkan saknas

Fler kommuner än tidigare har aktuella överenskommelser för samverkan med andra aktörer om insatser till våldsutsatta vuxna. Ökningen är mellan 6 och 11 procentenheter. Trots detta är det en relativt blygsam andel kommuner som har aktuella överenskommelser (diagram 3).

Diagram 3. Aktuella överenskommelser för extern samverkan

Andel kommuner med aktuella överenskommelser för samverkan med andra aktörer om insatser till våldsutsatta vuxna, riksnivå

Källa: Enkät öppna jämförelser av stöd till brottsoffer 2014, Socialstyrelsen

Procent

För att socialtjänsten ska kunna ge bra stöd och hjälp är det vanligtvis nödvändigt att samverka med andra aktörer [6]. Våld i nära relationer är ett mångsidigt problem och enbart socialtjänstens insatser räcker oftast inte. Skriftliga rutiner om extern samverkan kan vara ett stöd för personalen.

Socialtjänst och verksamhet enligt LSS har ansvar för att identifiera de processer där samverkan behövs för att säkra kvaliteten på de insatser som ges i verksamheten, enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2009:11) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

De flesta, men inte alla, erbjuder biståndsbeslutade stödsamtal

De flesta kommuner (88 procent) erbjuder biståndsbeslutade stödsamtal till barn som utsatts för eller bevittnat våld. Något färre (82 procent) erbjuder detsamma till våldsutsatta vuxna. Vissa av de kommuner som inte erbjuder biståndsbeslutade stödsamtal erbjuder istället detta som en serviceinsats.

IVO har i den senaste nationella tillsynen av området 2012–2013 påpekat att det är en brist att kommuner hänvisar våldsutsatta kvinnor och barn direkt till en serviceinsats eller en kvinnojour istället för att utreda de individuella behoven [21, 22]. Det är viktigt att socialtjänsten utreder den enskildes behov så att rätt insatser ges [9, 17, 21, 22, 43, 44]. Detta ökar också den enskildes rättsäkerhet eftersom den enskilde får ett beslut som kan överklagas [22].

Insatser till personer som utövat våld – ett utvecklingsområde

Totalt 67 procent av kommunerna erbjuder biståndsbeslutade stödsamtal till personer som utövat våld med syftet att våldsutövandet ska upphöra. 62 procent av kommunerna har information på sin webbplats om vilka insatser de kan erbjuda personer som utövat våld.

Insatser som riktar sig till personer som utövat våld är en viktig del i arbetet för att bekämpa och förebygga mäns våld mot kvinnor. Socialtjänsten har ett ansvar för att ta ett helhetsgrepp om frågan och se till att hela familjen får den hjälp och det stöd som respektive person behöver (Prop. 2006/07:38 s. 25). Det innebär ett ansvar för att personer som utövat våld erbjuds stöd och hjälp att förändra sitt beteende [6].

Knappt hälften har ett verksamhetsystem med uppgifter om insatser till våldsutsatta

Knappt hälften av kommunerna (46 procent) har ett verksamhetsystem med möjlighet att ta fram uppgifter om antalet våldsutsatta och barn som bevittnat våld som får insatser. Färre, 23 procent av kommunerna, kan ta fram uppgifter om antalet personer som utövat våld som får insatser.

Utredningen *Att ta ansvar för sina insatser – socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor* (SOU 2006:65) lyfte fram att avsaknaden av socialtjänststatistik inom brottsofferområdet är ett problem. Bristen på kunskap om antalet våldsutsatta kvinnor som får insatser gör det svårt för socialtjänsten att följa upp och kvalitetssäkra sina insatser, enligt utredaren [45]. För att möjliggöra detta har Socialstyrelsen på regeringens uppdrag tagit fram ett förslag på hur statistiken inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan utvecklas när det gäller insatser till brottsoffer [46].

Hälften har kartlagt omfattningen av våld

Totalt 49 procent av kommunerna har kartlagt omfattningen av våld eller andra övergrepp mot vuxna i kommunen under de senaste två åren. Det tyder på en ökning jämfört med 2012, även om siffrorna inte är helt jämförbara eftersom indikatorn då gällde omfattningen av våld mot *kvinnor* och 2014

gällde omfattningen av våld mot *vuxna*. År 2012 uppgav 31 procent av kommunerna att de kartlagt omfattningen av våld mot kvinnor.

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2009:22) bör kommunen regelbundet kartlägga omfattningen av våld mot kvinnor. På detta sätt kan kommunen få ökad kunskap om insatserna svarar mot målgruppens behov [6].

Planer för kompetensutveckling saknas

Totalt 24 procent av kommunerna har en aktuell plan för kompetensutveckling för handläggare som utreder behov hos våldsutsatta och barn som bevittnat våld. Det är färre jämfört med inom andra socialtjänstområden enligt resultaten i öppna jämförelser [29, 31, 32]. Inom LSS-verksamheten och missbruks- och beroendeverksamheten har 80 respektive 49 procent av kommunerna en plan för handläggarnas kompetensutveckling.

Socialnämnden har ansvar för att personalen har tillräcklig kompetens för sitt arbete. I detta ingår att kontinuerligt gå igenom personalens kompetens och planera behovet av kompetensutveckling [6].

Redovisning av samtliga indikatorer

I tabellerna 2–5 nedan redovisas resultaten av samtliga 57 indikatorer i 2014 års jämförelser. Resultaten är grupperade utifrån de gemensamma dimensionerna för god vård och omsorg som nyligen tagits fram för socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Kunskapsbaserad vård och omsorg

Med kunskapsbaserad vård och omsorg menas att den baseras på bästa tillgängliga kunskap, både vetenskap och beprövad erfarenhet.

Tabell 2. Kunskapsbaserad vård och omsorg

Andel kommuner som uppfyllt kriterierna för indikatorn år 2014, riket

Indikator	Procent
Systematisk bedömning	
Använder standardiserad bedömningsmetod vid utredning av behov hos våldsutsatta vuxna	49
Skolgång för barn i skyddat boende	
Aktuell rutin för hur handläggare ska agera för att säkra skolgången för barn i skyddat boende	14
Kunskap om omfattning	
Kartläggning av omfattningen av våld mot vuxna i kommunen	49
Verksamhetssystem med möjlighet att ta fram uppgift om insatser till:	
• våldsutsatta vuxna	46
• våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld	46
• personer som utövat våld	23
Systematisk uppföljning	
Använt våldsutsatta vuxnas uppfattning för att utveckla verksamheten	13
Uppföljning av resultaten av insatserna till enskilda:	
• våldsutsatta vuxna	31
• våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld	51
Systematisk uppföljning av insatser till:	
• våldsutsatta vuxna	6
• våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld	6
Handläggarnas kompetens	
Kompetensutveckling om våld i nära relationer för handläggare som utreder våldsärenden	76
Ärendehandledning för handläggare som utreder våldsärenden	76
Plan för kompetensutveckling för handläggare som utreder våldsärenden	24

Säker vård och omsorg

Med säker vård och omsorg menas att den ska vara säker. Genom riskförebyggande arbete ska skador förebyggas. Verksamheten ska också präglas av rättssäkerhet.

Tabell 3. Säker vård och omsorg

Andel kommuner som uppfyllt kriterierna för indikatorn år 2014, riket

Indikator	Procent
Upptäcka och identifiera våld	
Aktuell rutin för hur personalen ska agera vid indikation på att en vuxen person utsatts för våld finns inom verksamhet för:	
• ekonomiskt bistånd	59
• barn- och ungdomsvård	59
• familjerätt	55
• missbruks- och beroendeverksamhet	58
• socialpsykiatri	36
• LSS-verksamhet	28
• äldreomsorg	27
Insatser	
Stödsamtal med biståndsbeslut erbjuds till:	
• våldsutsatta vuxna	82
• våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld	88
• personer som utövat våld	67
Skyddat boende med biståndsbeslut erbjuds till:	
• våldsutsatta kvinnor	95
• våldsutsatta män	71
• våldsutsatta kvinnor med missbruks- eller beroendeproblem	72

Individanpassad vård och omsorg

Individanpassad vård och omsorg innebär att stödet anpassas efter den enskildes individuella behov. Stödet ska ges med respekt för individens specifika förväntningar och integritet och det ska vara möjligt för individen att vara delaktig. Dimensionen omfattar även kvalitetsområdet helhetssyn och samordning.

Tabell 4. Individanpassad vård och omsorg

Andel kommuner som uppfyllt kriterierna för indikatorn år 2014, riket

Indikator	Procent
Intern samordning i enskilda ärenden	
Aktuell rutin för samordning mellan verksamheten som utreder behov hos våldsutsatta vuxna och verksamheter för:	
• ekonomiskt bistånd	72
• barn- och ungdomsvård	69
• familjerätt	57
• missbruks- och beroendeverksamhet	71
• socialpsykiatri	46
• LSS-verksamhet	32
• äldreomsorg	28
Aktuell rutin för hur personal inom socialtjänsten som uppmärksammar att ett barn kan ha utsatts för våld eller bevittnat våld ska föra vidare denna information till barn- och ungdomsvården finns inom verksamheter för:	
• ekonomiskt bistånd	49
• familjerätt	46
• missbruks- och beroendeverksamhet	49
• socialpsykiatri	33
• LSS-verksamhet	26
Extern samverkan i enskilda ärenden	
Aktuell överenskommelse om samverkan mellan verksamheten som utreder behov hos våldsutsatta vuxna och följande aktörer:	
• polis	33
• vuxenpsykiatri	24
• primärvården	24
• ungdomsmottagning	18
• kvinnojour	34
Aktuell överenskommelse om samverkan mellan barn- och ungdomsvården och följande aktörer:	
• polis	51
• barn- och ungdomspsykiatri	69
• förskolor	56
• skolor	61

Tillgänglig vård och omsorg

Tillgänglig vård och omsorg innebär att den ska vara tillgänglig och ges i rimlig tid. Ingen ska behöva vänta oskälig tid på vård och omsorg.

Tabell 5. Tillgänglig vård och omsorg

Andel kommuner som uppfyllt kriterierna för indikatorn år 2014, riket

Indikator	Procent
Tillgänglighet utanför kontorstid	
Socialjour	69
Information på webbplats	
Information om vilken stöd kommunen kan erbjuda till:	
• våldsutsatta kvinnor	95
• våldsutsatta män	81
• våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld	90
• personer som utövat våld	62
Information om vilket stöd kommunen kan erbjuda våldsutsatta, barn som bevittnat våld och personer som utövat våld finns tillgänglig i följande form:	
• översatt till de vanligaste språken i kommunen	25
• lättläst	20
• talad	41
• lätt att skriva ut	62

Jämförelser mellan åren

Totalt 11 av årets 57 indikatorer kan jämföras mellan två eller tre år (tabell 6). Resultaten för alla utom en indikator har förbättrats mellan åren. Exempel på indikatorer som förbättrats är:

- standardiserade bedömningsmetoder (+12 procentenheter)
- skyddat boende till våldsutsatta kvinnor med missbruks- eller beroendeproblem (+19 procentenheter)
- överenskommelser med barn- och ungdomspsykiatri (+12 procentenheter)
- information på kommunens webbplats om vilka insatser kommunen kan erbjuda våldsutsatta kvinnor (+10 procentenheter).

Resultatet på en indikator har försämrats något. Det gäller andelen kommuner som använder våldsutsattas synpunkter för att utveckla verksamheten, där nedgången är fyra procentenheter jämfört med 2013.

Tabell 6. Resultat i riket för indikatorer som är jämförbara mellan två eller tre mätningar under perioden 2012–2014, procent

Indikator	2012	2013	2014
Använder standardiserad bedömningsmetod		37	49
Använt våldsutsatta vuxnas synpunkter för att utveckla verksamheten		17	13
Aktuell överenskommelse för extern samverkan mellan verksamheten som utreder behov hos våldsutsatta vuxna och följande aktörer:			
• polisen		25	33
• vuxenpsykiatri		13	24
• ungdomsmottagning		12	18
Aktuell överenskommelse om samverkan mellan barn- och ungdomsvården och följande aktörer:			
• polisen		66	67
• barn- och ungdomspsykiatri		69	81
Skyddat boende till våldsutsatta kvinnor		94	95
Skyddat boende till våldsutsatta kvinnor i missbruks- eller beroendeproblem		53	72
Information på webben om insatser till våldsutsatta kvinnor	85	85	95
Socialjour med socionomutbildad personal all tid utanför kon- torstid året runt	62	66	69

Jämförelser mellan länen

Det är stora skillnader mellan länen när det gäller andelen kommuner som uppfyller kriterierna för indikatorerna. Spridningen är större än 50 procentenheter för nästan alla indikatorer. I Stockholms län har t.ex. 97 procent av kommunerna genomfört kompetensutveckling för handläggare om våld i nära relationer, medan 30 procent av kommuner i Örebro län har gjort det.

Det är inget län som genomgående har högst eller lägst resultat på samtliga indikatorer. Vissa skillnader finns dock mellan länen, vilket vi beskriver utförligare under rubriken *Skillnader mellan kommunerna*.

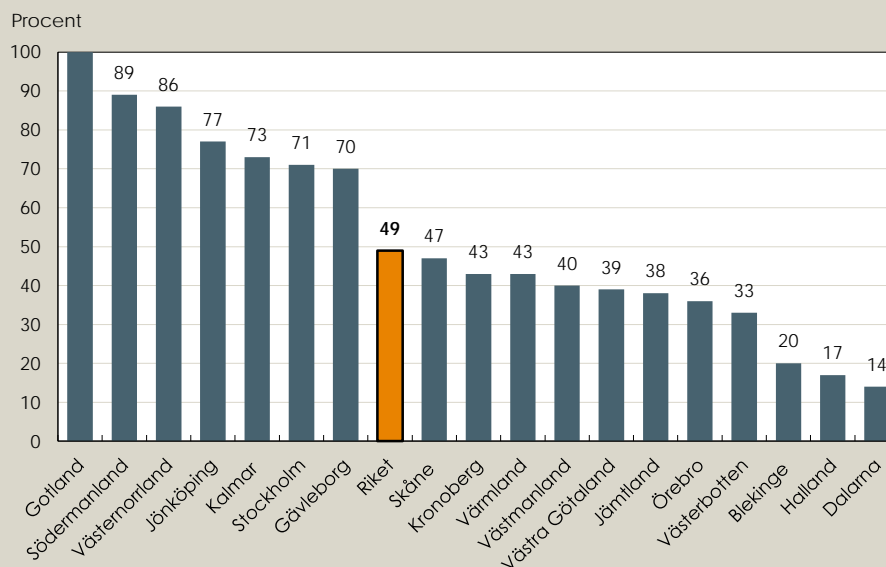
Nedan presenterar Socialstyrelsen fem diagram som belyser skillnader mellan länen. Vi belyser resultaten på indikatorer som lyftes fram i föregående avsnitt för landet som helhet och där skillnaderna mellan länen är minst 50 procentenheter.

Standardiserade bedömningsmetoder

Mellan 14 och 100 procent av kommunerna i länen använder standardiserade bedömningsmetoder för att kartlägga våldet och bedöma risker vid utredning av behov hos våldsutsatta vuxna (diagram 4). Högst andel kommuner har Gotland och Södermanland, och lägst har Halland och Dalarna.

Diagram 4. Standardiserad bedömningsmetod

Andel kommuner som använder minst en standardiserad bedömningsmetod vid utredning av behov hos våldsutsatta vuxna, i riket och länen

* Länsvärde för Uppsala, Östergötland och Norrbotten redovisas inte pga. för stort bortfall av kommuner.

Källa: Enkät för öppna jämförelser av stöd till brottsoffer 2014, Socialstyrelsen

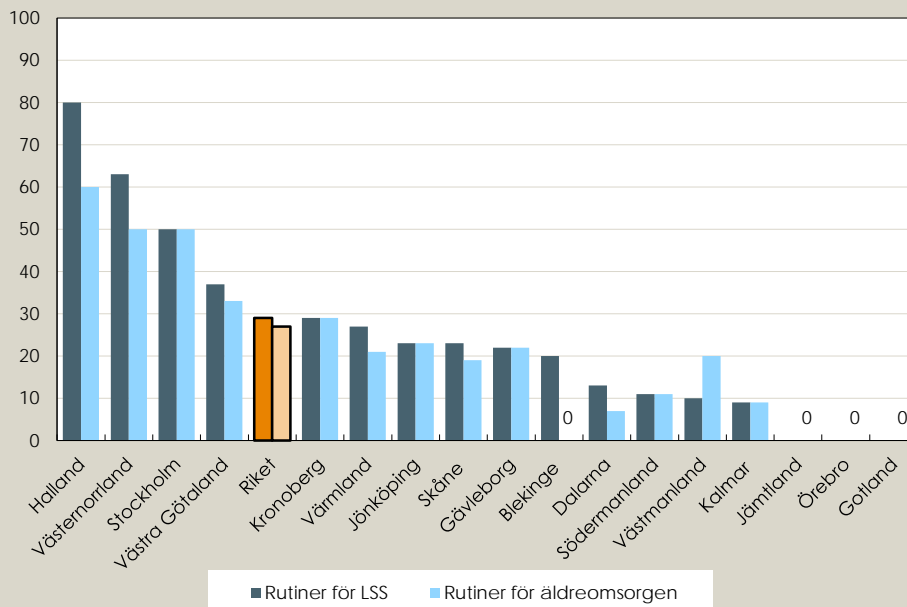
Rutiner vid indikation på våld inom verksamheter för äldre och personer med funktionsnedsättning

Mellan 0 och 60 procent av kommunerna i länen har aktuella rutiner för hur handläggare inom äldreomsorgen ska agera vid indikation på att en vuxen person utsatts för våld (diagram 5). Högst andel kommuner har Halland och Västernorrland, och lägst har Jämtland, Örebro och Gotland. Mellan 0 och 80 procent av kommunerna har motsvarande rutin inom LSS-verksamheten. Högst andel kommuner har även här Halland och Västernorrland och lägst har Jämtland, Örebro och Gotland.

Diagram 5. Rutiner vid indikation på våld

Andel kommuner med rutiner inom LSS-verksamheten och äldreomsorgen för hur handläggare ska agera vid indikation på att en vuxen person utsatts för våld, riket och länen

Procent

* Länsvärde för Norrbotten, Uppsala, Västerbotten och Östergötland redovisas inte pga. för stort bortfall av kommuner.

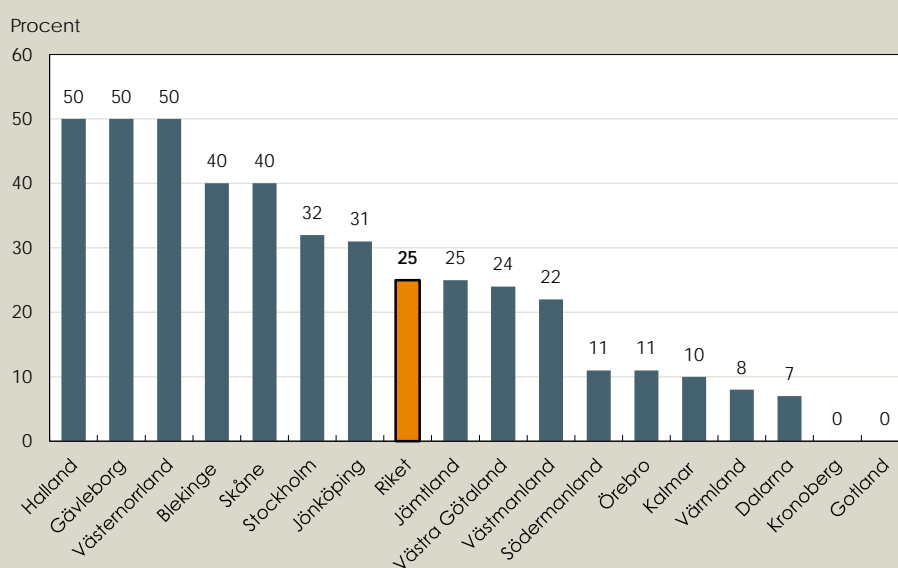
Källa: Enkät för öppna jämförelser av stöd till brottsoffer 2014, Socialstyrelsen

Information på olika språk

Mellan 0 och 50 procent av kommunerna i länen har information på sin webbplats på de vanligaste språken i kommunen om vilket stöd de kan erbjuda målgrupperna (diagram 6). Högst andel kommuner har Halland, Gävleborg och Västernorrland och lägst har Dalarna, Kronoberg och Gotland.

Diagram 6. Information på kommunens webbplats på olika språk

Andel kommuner med information på de vanligaste språken i kommunen om vilka insatser de kan erbjuda aktuella målgrupper, i riket och länen

* Länsvärde för Norrbotten, Uppsala, Västerbotten och Östergötland redovisas inte pga. för stort bortfall av kommuner.

Källa: Enkät för öppna jämförelser av stöd till brottsoffer 2014, Socialstyrelsen

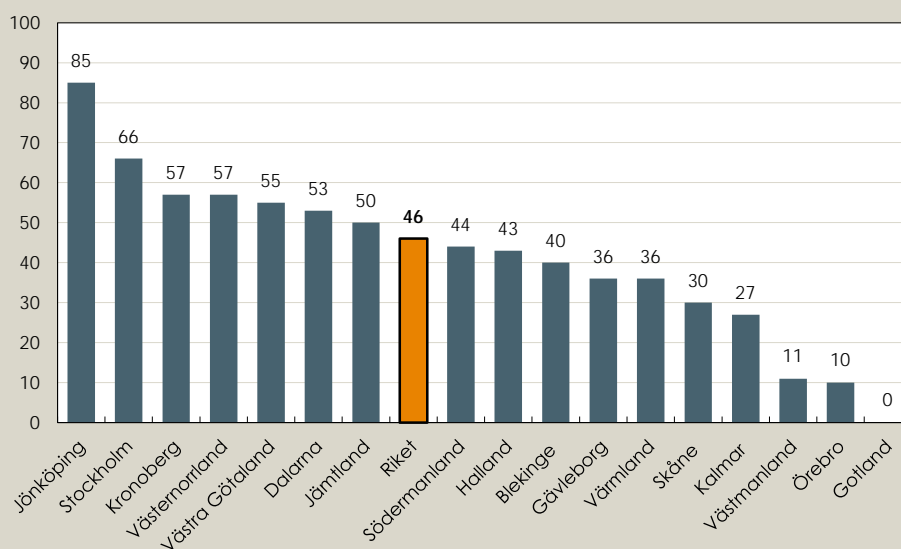
Verksamhetssystem med statistik om insatser

Mellan 0 och 85 procent av kommunerna i länen har ett verksamhetssystem med möjlighet att ta fram statistik om antalet våldsutsatta vuxna som fått biståndsbeslutade insatser (diagram 7). Högst andel kommuner har Jönköping och Stockholm och lägst har Örebro och Gotland.

Diagram 7. Verksamhetssystem med uppgifter om antalet enskilda som fått insatser

Andel kommuner med ett verksamhetssystem med möjlighet att ta fram uppgifter om antalet våldsutsatta vuxna som fått biståndsbeslutade insatser, i riket och länen

Procent

* Länsvärde för Norrbotten, Uppsala, Västerbotten och Östergötland redovisas inte pga. för stort bortfall av kommuner.

Källa: Enkät för öppna jämförelser av stöd till brottsoffer 2014, Socialstyrelsen

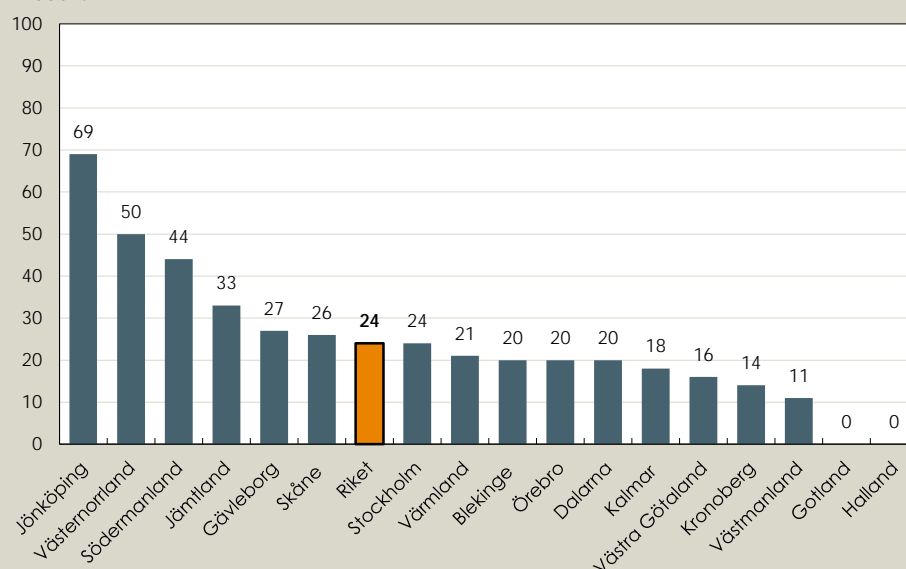
Plan för handläggarnas kompetensutveckling

Mellan 0 och 69 procent av kommunerna i länen har en aktuell plan för kompetensutveckling om våld i nära relationer för handläggare som utreder behov hos våldsutsatta och barn som bevittnat våld (diagram 8). Högst andel kommuner har Jönköping och Västernorrland och lägst har Gotland och Halland.

Diagram 8. Kompetensutvecklingsplan

Andel kommuner med en aktuell plan för handläggarnas kompetensutveckling om våld i nära relationer, i riket och länen

Procent

* Länsvärde för Norrbotten, Uppsala, Västerbotten och Östergötland redovisas inte pga. för stort bortfall av kommuner.

Källa: Enkät för öppna jämförelser av stöd till brottsoffer 2014, Socialstyrelsen

Skillnader mellan kommunerna

Här redovisas spridningen av det totala antalet indikatorer som kommunerna uppfyller kriterierna för. En belysning görs även om geografiskt läge och kommunstorleken har någon betydelse för resultatet.

Stor spridning mellan kommunerna när det gäller antalet indikatorer de uppfyller kriterierna för

I årets jämförelser publicerar Socialstyrelsen resultat för 57 indikatorer. Spridningen av antalet uppfyllda indikatorer är stor. Kommunerna uppfyller kriterierna för mellan 3 och 50 indikatorer. En gruppering av kommunerna utifrån detta visar att:

- 79 kommuner uppfyller kriterierna för ett stort antal indikatorer (35–50 indikatorer)

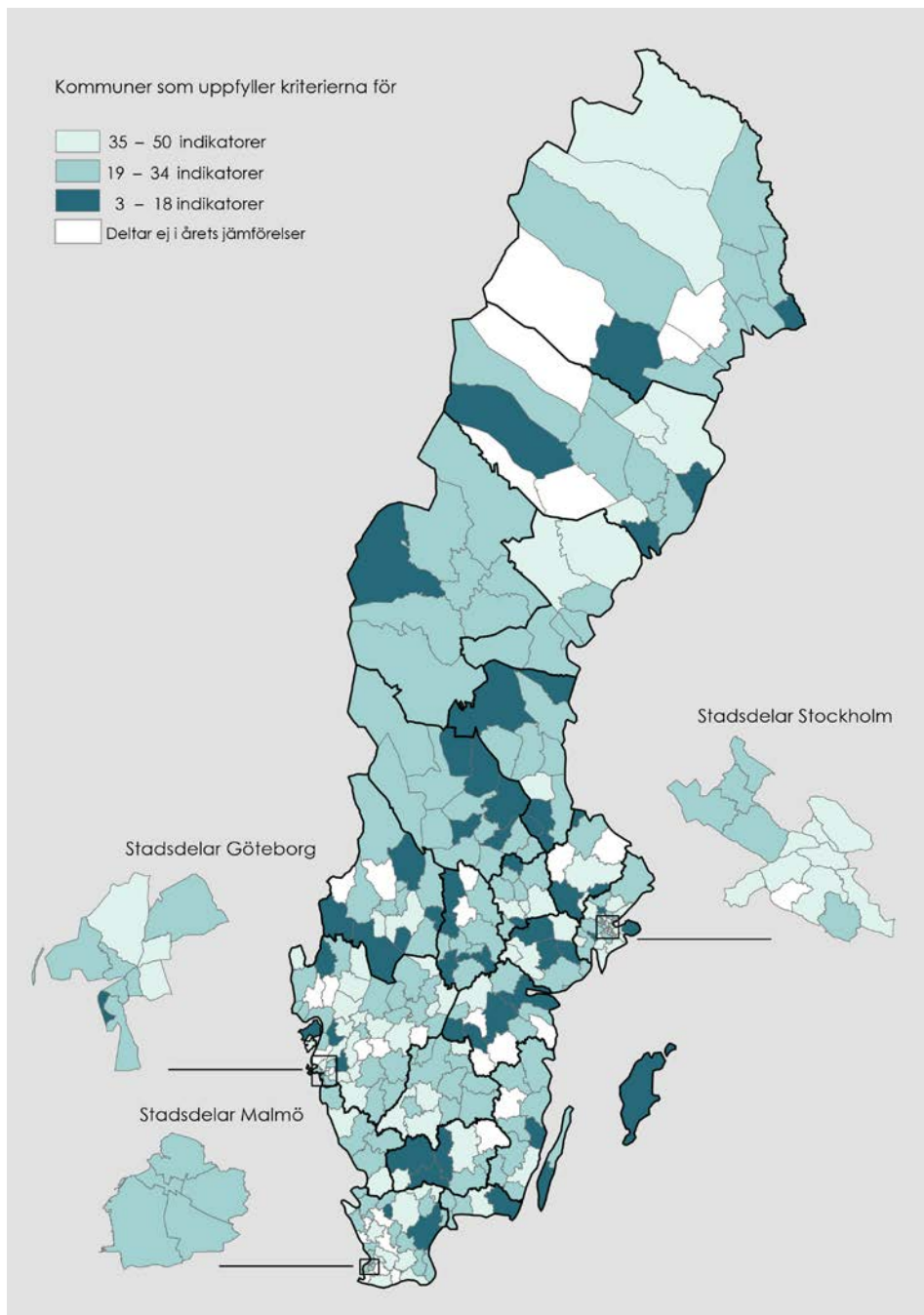
- 150 kommuner uppfyller kriterierna för ett medelstort antal indikatorer (19–34 indikatorer)
- 54 kommuner uppfyller kriterierna för ett litet antal indikatorer (3–18 indikatorer)

Det är stor geografisk spridning av kommuner som uppfyller ett stort, medelstort och litet antal indikatorer. I nästan alla län finns kommuner i de tre olika grupperingarna (karta 1). Några undantag finns. I t.ex. Västernorrland, Halland och Jönköping uppfyller samtliga kommuner kriterierna för ett stort eller medelstort antal indikatorer. I Jämtland och Dalarna uppfyller däremot samtliga kommuner kriterierna för antingen ett medelstort eller litet antal indikatorer. Däremot saknas kommuner som uppfyller kriterierna för ett stort antal indikatorer.

I de olika grupperingarna finns befolkningsmässigt stora, medelstora och små kommuner. Av de 79 kommunerna som uppfyller ett stort antal indikatorer finns 18 små kommuner med 15 000 invånare eller färre.

Stora och små kommuner uppfyller dock kriterierna för delvis olika indikatorer. Stora kommunerna (70 000 invånare eller fler) har oftare än små kommuner (15 000 invånare eller färre) aktuell information på sin webbplats i alternativa format, ett verksamhetssystem med möjlighet att ta fram uppgifter om antalet våldsutsatta som fått insatser. De har också oftare använt våldsutsattas synpunkter för att utveckla verksamheten. De små kommunerna har däremot oftare än de större kommunerna aktuella överenskommelser om samverkan med vuxenpsykiatri, primärvården och kvinnojouren. De har också oftare aktuella rutiner för samverkan inom socialtjänstens olika verksamheter, eller så är verksamheterna integrerade.

Karta 1. Kommuner som uppfyller kriterierna för ett stort, medelstort och litet antal indikatorer i öppna jämförelserna av kommunernas stöd till brottsoffer, 2014

Kartunderlag för stadsdelarna i Stockholm och Göteborg: Stadsbyggnadskontoret i Stockholm respektive Göteborg. Kartunderlag för stadsdelarna i Malmö: © Malmö stadsbyggnadskontor.

Bilaga 1. Metodbeskrivning

Kvalitetsdeklaration

I detta avsnitt görs en kvalitetsdeklaration av enkäten om kommunernas stöd till brottsoffer.

Datakällor

Resultaten i jämförelserna har främst hämtats från enkätundersökningen om kommunernas stöd till brottsoffer. Underlaget till fem indikatorer har hämtats från en enkät för öppna jämförelser av barn- och ungdomsvården. Härifrån har Socialstyrelsen hämtat underlaget för följande indikatorer:

- socialjournsverksamhet
- aktuell överenskommelse om samverkan mellan barn- och ungdomsvården och barn- och ungdomspsykiatri
- aktuell överenskommelse om samverkan mellan barn- och ungdomsvården och polisen
- aktuell överenskommelse om samverkan mellan barn- och ungdomsvården och förskola
- aktuell överenskommelse om samverkan mellan barn- och ungdomsvården och skola

För kvalitetsdeklaration av enkäten om den sociala barn- och ungdomsvården: se bilagan till rapporten *Öppna jämförelser 2014 Social barn- och ungdomsvård, Nationella resultat och metod*. Rapporten finns på Socialstyrelsens webbplats: www.socialstyrelsen.se.

Datainsamlingen

Datainsamlingen har genomförts via en elektronisk enkät under januari och februari 2014. Mätdatum är den 15 januari 2014 när inte annat anges. Ett informationsbrev med länk till enkäten skickades via e-post till registratorn i samtliga kommunerna och stadsdelar. En vecka innan sista svarsdatum skickades via e-post en första påminnelse om att besvara enkäten. Ytterligare två påminnelser skickades via e-post och en påminnelse via telefon till de kommuner och stadsdelar som inte svarat.

De flesta frågorna var obligatoriska att besvara för att komma vidare i enkäten. Socialstyrelsen granskade de inrapporterade svaren och kommentarerna med syftet att upptäcka om uppgiftslämnarna uppfattat frågorna olika eller om det varit andra problem med frågorna.

Statistikens innehåll

Population

Undersökningen omfattar Sveriges kommuner och stadsdelarna i storstäderna Göteborg, Malmö och Stockholm under år 2014. Totalt utgörs populationen av 316 objekt.

Statistiska mått och redovisningsgrupper

För storstäderna redovisas de flesta indikatorer på kommunnivå och stadsdelsnivå på aktuella enkätfrågor (Ja/Nej). För vissa indikatorer har svar på fler frågor bearbetats till ett resultat om indikatorn är uppfylld (Ja/Nej alternativt Ja/Delvis/Nej). Detta framgår i bilaga 2, *Beskrivning av indikator*.

Andelen kommuner/stadsdelar med resultatet Ja på en indikator redovisas på riksnivå och länsnivå. För Göteborg, Stockholm och Malmö redovisas även uppgifter på kommunnivå.

Tillförlitlighet

Urval

Detta är en totalundersökning. Inget urval har gjorts.

Ramtäckning

Ramtäckning vad gäller kommuner och stadsdelar är komplett. Stockholm, Göteborg och Malmö har lämnat uppgifter på stadsdelsnivå. Övriga kommuner har lämnat uppgifter på kommunnivå.

Mätning

För att reducera mätfel har frågeblanketten och missivet konstruerats av ämneskunnig, enkätfrågekonstruktör och statistiker. En referensgrupp med personer från åtta kommuner/stadsdelar har deltagit vid utvecklingen av enkätfrågorna. I referensgruppen har representanter från följande kommuner/stadsdelar ingått:

- Jönköping
- Växjö
- Hässleholm
- Nacka
- Uppsala
- Lund
- Kristinehamn
- Södermalm (Stockholm).

Dessutom har länsstyrelsernas utvecklingsledare mot våld i nära relationer samt ett antal experter och forskare inom området lämnat värdefulla synpunkter på enkäten innan den fastställdes.

Till varje fråga i enkäten har det varit möjligt att skriva kommentarer. Dessa har varit ett viktigt underlag för bedömningen om mätfel. Några av frågorna bedömdes ha så stora mätfel att de inte används i publiceringen. Det gäller följande frågor:

- Fråga 5. Fastställt var i organisationen ansvaret ligger för att utreda behov.
- Fråga 6. Rutiner för hur ärenden ska utredas – vuxna.

- Fråga 8–9. Rutiner för hur ärenden ska utredas – barn.
- Fråga 10. Rådgivande samtal till kvinnor/män som utsatts för våld.
- Fråga 13. Rådgivande samtal till kvinnor/män som utövade våld.
- Fråga 15a. Särskilt anpassat skyddat boende till olika grupper, förutom våldsutsatta kvinnor med missbruks- eller beroendeproblem.
- Fråga 17. Extern samverkan med akutmottagning, mödrahälsovård, barnavårdscentral, skolhälsovård, tandvård och brottsofferjour.
- Fråga 28. Särskilt budgeterade medel.

På fråga 2, *Rutin vid indikation på att en vuxen utsatts för våld*, har ett tiotal uppgiftslämnare angett i kommentaren att de inte visste svaret, men de har angett Ja eller Nej på frågan för att komma vidare i enkäten eftersom frågorna är obligatoriska och inte har svarsalternativet Vet ej. Det gäller främst delverksamheterna socialpsykiatri, LSS och äldreomsorg. I de fallen har svaren tagits bort i bearbetningen vilket ger bortfall på indikatorn.

Kommentarerna till fråga 15, *Erbjuds skyddat boende*, visar att vissa uppgiftslämnare misstolkat den som att enbart skyddade boenden i den egna kommunen ska räknas.

På frågan 7a, *vilka standardiserade bedömningsmetoder används* fanns fyra förtryckta alternativ och de kommuner som använder andra metoder har fått beskriva dem. De öppna svaren har granskats och följande metoder har gett ett Ja på indikatorn: ASI, SAM och Krutons manual för hedersrelaterat våld.

Indikatorer kan ha kvalitetsbrister som inte upptäckts i granskningen. Flera av frågorna är sådana att uppgiftslämnare ska bedöma om den egna kommunens/stadsdelens verksamhet uppfyller den nivå som beskrivs i frågan. Svaren bygger på de svarandes tolkning av frågan.

Bortfall

Svarsfrekvensen på enkäten var 89 procent. Av totalt 316 kommuner och stadsdelar har 284 svarat på enkäten. 33 kommuner/stadsdelar har inte besvarat enkäten, varav 32 kommuner och en stadsdel.

I hälften av länen har samtliga kommuner/stadsdelar svarat på enkäten, medan det i den andra hälften av länen är mellan 1–7 kommuner/stadsdelar som inte svarat. Av de som inte svarat har 21 kommuner färre än 15 000 invånare, 6 kommuner mellan 15 och 30 000 invånare. 5 kommuner och 1 stadsdel fler än 30 000 invånare.

För kommuner och stadsdelar som har bortfall redovisas inte respektive indikator. Beräkning av andel på storstadskommun-, läns- och riksnivå har gjorts som om kommuner/stadsdelar med bortfall skulle ha svarat som de kommuner/stadsdelar som har svarat i den redovisningsgruppen. Om kommuner/stadsdelar med bortfall avviker från övriga i redovisningsgruppen ger denna metod ett fel. För att inte riskera att felet blir för stort redovisas inte andelen för redovisningsgrupper där bortfallet överstiger 20 procent.

Bearbetning

Fel kan också uppstå vid bearbetning av materialet. För att förhindra detta har bearbetningsprogram kontrollerats och resultaten har kontrollerats med avseende på rimlighet.

Jämförbarhet

Detta är den tredje öppna jämförelsen avseende kommunernas stöd till brottsoffer från Socialstyrelsen. Enkätfrågorna har ändrats sedan de föregående mätningarna, vilket försvårar jämförbarhet med tidigare publicerade indikatorer. Följande större förändringar har gjorts som kan påverka indikatorernas jämförbarhet mellan åren:

- Gruppen brottsoffer har utvidgats. Tidigare efterfrågades enbart stöd till kvinnor utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående samt till barn som bevittnat våld av eller mot närstående. Från och med 2014 efterfrågas även stöd till barn och män utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående.
- Enkätfrågor har omformulerats och definitioner förtydligats.

Malmö ändrade år 2013 stadsdelsindelningen från tio till fem stadsdelar. Det betyder att indikatorer för stadsdelarna inte kan jämföras bakåt i tiden. Skillnader mellan olika kommuner som framgår av tabellerna behöver inte alltid spegla de faktiska förhållandena. Det kan förekomma olikheter mellan kommunerna som beror på mätfel, till exempel att frågorna och anvisningarna tolkas på olika sätt.

Dimensioner och kvalitetsområden

Här redovisas definitionerna av dimensioner och kvalitetsområden (tabell 9). Definitionerna för de kvalitetsområden som de öppna jämförelserna utgår ifrån stämmer inte helt med definitionerna för de nya dimensionerna som resultaten redovisas utifrån. Därför har en tabell tagits fram för att underlätta tolkningen av resultatredovisningen.

Tabell 9. Dimensioner i jämförelser med kvalitetsområden

Dimension	Betydelse	Kvalitetsområde	Betydelse
Kunskapsbaserad	Vården och omsorgen ska baseras på bästa tillgängliga kunskap och bygga på både vetenskap och beprövad erfarenhet.	Kunskapsbaserad verksamhet	Kunskapsbaserad innebär att tjänsterna utförs i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Den enskildes erfarenheter tas till vara.
Individanpassad	Vården och omsorgen ska ges med respekt för individens specifika behov, förväntningar och integritet. Individen ska ges möjlighet att vara delaktig.	Självbestämmande och integritet	Självbestämmande och integritet innebär att den enskilde är delaktig, har inflytande och ges möjlighet till egna val.
		Helhetssyn och samordning	Helhetssyn utgår från den enskildes samlade livssituation. När den enskilde behöver tjänster som från olika verksamheter eller utförare är dessa samordnade. Det finns en tydlig ansvarsfördelning. Tjänsterna präglas av kontinuitet.
Säker	Vården och omsorgen ska vara säker. Riskförebyggande verksamhet ska förhindra skador. Verksamheten ska också präglas av rättssäkerhet.	Trygghet och säkerhet	Trygg och säker innebär att tjänsterna utförs enligt gällande regelverk. Tjänsterna är transparenta vilket innebär förutsägbarhet och möjlighet till insyn. Risk för kränkning, försummelse och fysisk eller psykisk skada förhindras genom förebyggande arbete.
Tillgänglig	Vården och omsorgen ska vara tillgänglig och ges i rimlig tid och ingen ska behöva vänta oskälig tid på vård eller omsorg.	Tillgänglighet	Tillgänglig innebär att det är lätt att få kontakt med socialtjänsten och vid behov få del av tjänsterna inom rimlig tid. Information och kommunikation är begriplig och anpassad efter olika grupper och individers behov. Kommunikationen mellan den enskilde och professionen präglas av ömsesidighet och dialog. Verksamheterna är fysiskt tillgängliga.
Effektiv	Vården och omsorgen ska utnyttja tillgängliga resurser på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål.	Effektivitet	Effektivitet innebär att resurserna utnyttjas på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål för verksamheten.
Jämlik	Vården och omsorgen ska tillhandahållas och fördelas på lika villkor för alla.		

Stöd för jämförelser och tolkning av resultat

Excel-tabell på webben

Som stöd för analysen redovisar Socialstyrelsen alla kommuners resultat i Excel-filer på webbplatsen www.socialstyrelsen.se/oppnajamforelser. Excel-filerna kan laddas ner för vidare bearbetning. Jämförelser kan bland annat göras mellan kommuner och stadsdelar och mellan län.

Värdena i tabellerna har markerats med grönt, gult eller rött. Färgerna indikerar följande:

- grönt indikerar önskvärt resultat
- gult indikerar att värdet delvis är uppfyllt
- rött indikerar att värdet är ett utvecklingsområde i kommunen.

Sorteringsnycklar

Förutsättningarna för kommunernas stöd till brottsoffer kan skilja sig åt beroende på invånarantal och andra förutsättningar. För att underlätta för kommunen att hitta jämförbara kommuner, har två sorteringsnycklar skapats. Dessa är: SKL:s kommungruppsindelning samt kommungruppering utifrån antal invånare. Vilka kommuner som ingår i dessa kommungrupper anges här nedan.

SKL:s kommungruppsindelning

SKL:s kommungruppsindelning består av tio grupperingar. Listan nedan bygger på 2011 års indelning av landets kommuner. För ytterligare information, se SKL:s webbplats:

www.skl.se/kommunerochlandsting/omkommuner/kommungruppsindelning

1 Storstäder (3 kommuner)

Kommuner med en folkmängd som överstiger 200 000 invånare.

2 Förortskommuner tillorstäder (38 kommuner)

Kommuner där mer än 50 procent av nattbefolkningen pendlar till arbetet i någon annan kommun. Det vanligaste utpendlingsmålet ska vara någon avorstäderna.

3 Större städer (31 kommuner)

Kommuner med 50 000–200 000 invånare samt en tätortsgrad överstigande 70 procent.

4 Förortskommuner till större städer (22 kommuner)

Kommuner där mer än 50 procent av nattbefolkningen pendlar till arbetet i en annan kommun. Det vanligaste utpendlingsmålet ska vara någon av de större städerna i grupp 3.

5 Pendlingskommuner (51 kommuner)

Kommuner där mer än 40 procent av nattbefolkningen pendlar till en annan kommun.

6 Turism- och besöksnäringkommuner (20 kommuner)

Kommuner där antalet gästnätter på hotell, vandrarhem och campingar överstiger 21 per invånare eller där antalet fritidshus överstiger 0,20 per invånare.

7 Varuproducerande kommuner (54 kommuner)

Kommun där 34 procent eller mer av nattbefolkningen mellan 16 och 64 år är sysselsatta inom tillverkning och utvinning, energi och miljö samt byggverksamhet (SNI 2007).

8 Glesbygdskommuner (20 kommuner)

Kommun med en tätortsgrad understigande 70 procent och färre än åtta invånare per kvadratkilometer.

9 Kommuner i tätbefolkad region (35 kommuner)

Kommun med fler än 300 000 personer inom en radie på 112,5 kilometer.

10 Kommuner i glesbefolkad region (16 kommuner)

Kommun med färre än 300 000 personer inom en radie på 112,5 km.

Kommungruppering utifrån antal invånare

Tabell 10 Kommungruppering utifrån invånarantal

Namn	Antal invånare	Aktuella kommuner
Grupp 1	1–14 999	Nykvärn, Vaxholm, Älvkarleby, Heby, Vingåker, Gnesta, Oxelösund, Trosa, Ödeshög, Ydre, Kinda, Boxholm, Åtvidaberg, Valdemarsvik, Söderköping, Vadstena, Aneby, Gnosjö, Mullsjö, Habo, Vaggeryd, Sävsjö, Uppvidinge, Lessebo, Tingsryd, Markaryd, Högsby, Torsås, Mörbylånga, Hultsfred, Mönsterås, Emmaboda, Borgholm, Olofström, Svalöv, Östra Göinge, Örkelljunga, Bjuv, Skurup, Hörby, Tomelilla, Bromölla, Osby, Perstorp, Åstorp, Båstad, Hylte, Öckerö, Tjörn, Sotenäs, Munkedal, Tanum, Dals-Ed, Färgelanda, Vårgårda, Bollebygd, Gråstorp, Essunga, Karlsborg, Gullspång, Tranemo, Bengtsfors, Mellerud, Lilla Edet, Svenljunga, Herrljunga, Götene, Tibro, Töreboda, Lysekil, Strömstad, Åmål, Hjo, Tidaholm, Kil, Eda, Torsby, Storfors, Munkfors, Forshaga, Grums, Årjäng, Sunne, Filipstad, Hagfors, Lekeberg, Laxå, Degerfors, Hällefors, Ljusnarsberg, Askersund, Nora, Skinnskatteberg, Surahammar, Kungsör, Norberg, Fagersta, Arboga, Vansbro, Malung-Sälen, Gagnef, Rättvik, Orsa, Älvdalen, Smedjebacken, Säter, Ockelbo, Hofors, Ovanåker, Nordanstig, Ånge, Ragunda, Bräcke, Krokom, Strömsund, Åre, Berg, Härjedalen, Nordmaling, Bjurholm, Vindeln, Robertsfors, Norsjö, Malå, Storuman, Sorsele, Dorotea, Vännäs, Vilhelmina, Åsele, Lycksele, Arvidsjaur, Arjeplog, Jokkmokk, Överkalix, Övertorneå, Pajala, Älvsbyn, Haparanda.
Grupp 2	15 000–29 999	Ekerö, Salem, Upplands-Bro, Nynäshamn, Håbo, Knivsta, Tierp, Östhammar, Flen, Finspång, Mjölby, Gislaved, Nässjö, Vetlanda, Eksjö, Tranås, Alvesta, Älmhult, Ljungby, Nybro, Oskarshamn, Vimmerby, Ronneby, Sölvesborg, Staffanstorps, Burlöv, Kävlinge, Lomma, Svedala, Sjöbo, Höör, Klippan, Höganäs, Ystad, Simrishamn, Laholm, Stenungsund, Orust, Ale, Vara, Ulricehamn, Mariestad, Skara, Hammarö, Kristinehamn, Arvika, Säffle, Hallsberg, Kumla, Karlskoga, Lindesberg, Hallstahammar, Sala, Köping, Leksand, Mora, Hedemora, Avesta, Ludvika, Ljusdal, Söderhamn, Bollnäs, Timrå, Härnösand, Kramfors, Sollefteå, Kalix, Gällivare, Boden, Kiruna.
Grupp 3	30 000–69 999	Upplands Väsby, Vallentuna, Österåker, Värmdö, Järfälla, Tyresö, Täby, Danderyd, Sollentuna, Sundbyberg, Lidingö, Norrtälje, Sigtuna, Enköping, Nyköping, Katrineholm, Strängnäs, Motala, Värnamo, Kalmar, Västervik, Gotland, Karlskrona, Karlshamn, Vellinge, Landskrona, Eslöv, Trelleborg, Ängelholm, Hässleholm, Falkenberg, Varberg, Härryda, Partille, Lerum, Mark, Mölndal, Kungälv, Uddevalla, Vänersborg, Trollhättan, Alingsås, Lidköping, Skövde, Falköping, Falun, Borlänge, Sandviken, Hudiksvall, Örnsköldsvik, Östersund, Piteå.
Grupp 4	70 000–199 999	Huddinge, Botkyrka, Haninge, Södertälje, Nacka, Solna, Eskilstuna, Linköping, Norrköping, Jönköping, Växjö, Lund, Helsingborg, Kristianstad, Halmstad, Kungsbacka, Borås, Karlstad, Örebro, Västerås, Gävle, Sundsvall, Umeå, Skellefteå, Luleå.
Grupp 5	200 000–	Stockholm, Uppsala, Malmö, Göteborg, inklusive stadsdelar/kommundelar.

Bilaga 2. Beskrivning av indikatorer

Kunskapsbaserad vård och omsorg

Systematisk bedömning	
Indikatorsnamn	Standardiserad bedömningsmetod.
Mått	Kommunen eller stadsdelen använder en standardiserad bedömningsmetod vid utredning av behov av stöd och hjälp hos våldsutsatta vuxna.
Syfte	Socialnämnden bör i verksamhet som rör våldsutsatta kvinnor se till att de metoder som används för att ge en kvinna stöd och hjälp är utformade utifrån den bästa tillgängliga kunskapen om våldsutsatta kvinnors behov och vad som ger bäst resultat (SOSFS 2009:22). Forskning visar att människor ofta brister som beslutsfattare i komplexa situationer. Vilken information som samlas in beror på den arbetsbelastning, erfarenhet och värderingar [27]. I de beslut som rör våldsutsatta kan detta få långtgående konsekvenser. En standardiserad bedömningsmetod består av ett instrument med fastställda frågor som bygger på forskning och beprövad erfarenhet och en manual som beskriver användningen [28]. Att använda standardiserade bedömningsmetoder som en del av utredningen ökar förutsättningarna för en likvärdig bedömning av den enskildes behov [28].
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen använder minst en standardiserad bedömningsmetod vid utredning av behov hos våldsutsatta vuxna.
Typ av indikator	Processmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfråga: Använder ni någon standardiserad bedömningsmetod vid utredning av behov av stöd och hjälp hos våldsutsatta vuxna? Svartalternativ Ja, Nej.</p> <p>Följdfråga 1: Om ja, ange vilken eller vilka standardiserade bedömningsmetoder ni använder. Svartalternativ: FREDA- beskrivning för att kartlägga våldet, FREDA-farlighet vid riskbedömning, SARA: SV, Patriark, Annan (om annan ange vilken).</p> <p>Definition: Med <i>standardiserad bedömningsmetod</i> avses ett formulär med i förväg fastställda frågor och svartalternativ i form av numerär eller verbal skala. Frågorna är vetenskapligt utprovade. Svartalternativ: Ja eller nej</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen svarat ja på att minst en standardiserad bedömningsmetod används samt att kommunen angett vilken av de förkryssningsbara bedömningsmetoder som använts alternativt angett "annan bedömningsmetod" samt angett vilken. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner och stadsdelar som uppnått målvärdet.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommun, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: När enkäten besvarades januari-februari 2014.</p> <p>Datatäckning: Svartsfrekvens 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Skolgång för barn i skyddat boende

Indikatorsnamn	Aktuell rutin för att säkra skolgången för barn i skyddat boende.
Mått	Kommunen eller stadsdelen har en skriftlig, aktuell rutin för hur handläggare ska säkra skolgången för barn i skyddat boende.
Syfte	Barn som följer med en förälder till skyddat boende har skolplikt och rätt till fortsatt skolgång. I den turbulens som kan uppstå vid en hastig flytt från hemmet är ett barns behov av kontinuitet och normalitet i vardagen viktig och där fyller skolan med struktur, stimulans och kamrater en avgörande funktion [41]. Många barn kan däremot av säkerhetsskäl eller geografiskt avstånd inte gå kvar i sin gamla skola [41]. I en rapport från Sveriges kvinnojourers och tjejjourers riksförbund (SKR) år 2011 framkom att hälften av SKR:s lokala kvinnojourer hade 1–10 barn som haft uppehåll i sin skolgång under det senaste 1,5 åren [39]. Avbrotten varierade mellan några dagar upp till 8 månader [38, 39]. Skolgång är en viktig skyddsfaktor för barns hälsa [42]. Skriftliga rutiner för hur personalen ska agera för att tillgodose barns skolgång kan vara ett stöd för personalen. Det är också ett sätt att säkra verksamhetens kvalitet i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter (SOSFS 2009:11) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen har en aktuell rutin för att säkra skolgången för barn i skyddat boende.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Enkätfrågor: Har ni den 15 januari 2014 en skriftlig och på ledningsnivå beslutad rutin för hur handläggare ska agera för att barn som vistas med sin förälder i skyddat boende ska få sin skolgång tillgodosedd? Svartalternativ: Ja, Nej. Följdfråga: Har ni under perioden 15 januari 2012–15 januari 2014 följt upp rutinen? Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen dels svarat Ja på frågan om den har en rutin, dels följt upp rutinen under alternativt tagit fram den efter den 15 januari 2012. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet. Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar. Mätdatum: 15 januari 2014. Datatäckning: Svarefrekvens 89 procent.
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Kartlägga omfattningen av våld

Indikatorsnamn	Kartlägga omfattningen av våld i kommunen
Mått	Kommunen eller stadsdelen har kartlagt omfattningen av våld mot vuxna i kommunen under de två senaste åren.
Syfte	Socialnämnden bör regelbundet kartlägga omfattningen av våld mot vuxna i kommunen. Syftet är att få kunskap om kommunens insatser svarar mot målgruppens behov [6].
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen har kartlagt omfattningen av våld mot vuxna i kommunen.
Typ av indikator	Processmått.
Teknisk beskrivning	Enkätfråga: Har ni genomfört någon kartläggning av antalet våldsutsatta vuxna i kommunen/stadsdelen under 15 januari 2012–15 januari 2014? Svartalternativ Ja, Nej. Definition: Med <i>kartläggning</i> avses olika typer av kartläggningar av antalet våldsutsatta vuxna i kommunen. Det kan t.ex. handla om att samla in uppgifter från kvinnojouren, polisen, skola och hälso- och sjukvården. Det kan också handla om att undersöka hur många våldsutsatta som socialtjänsten kommit i kontakt med under en viss tidsperiod. Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen svarat Ja på frågan om kommunen genomfört en kartläggning. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet. Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar. Mätdatum: 2013. Datatäckning: Svarefrekvens 89 procent.
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Verksamhetsstatistik	
Indikatorsnamn	Verksamhetssystem med uppgifter om insatser till enskilda
Mått	Kommunen eller stadsdelen har ett verksamhetssystem med möjlighet att ta fram uppgifter om antalet a) våldsutsatta vuxna b) våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld samt c) personer som utövat våld som fått biståndsbeslutade insatser.
Syfte	Insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet (3 kap. 3 § första stycket SoL). Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras (3 kap. 3 § tredje stycket SoL). Statistik om antalet enskilda som fått olika typer av insatser ger kommunen möjlighet att följa och värdera kvaliteten i verksamheten. [6].
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen har ett verksamhetssystem med möjlighet att ta fram statistik om insatser till våldsutsatta barn och vuxna, barn som bevittnat våld samt personer som utövat våld.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfråga: Kan ni hämta uppgifter från ert verksamhetssystem om antalet enskilda i följande målgrupper som fått biståndsbeslutade insatser från socialtjänsten under 2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kvinnor utsatta för våld av närstående • män utsatta för våld av närstående • barn som bevittnat våld av närstående • barn som själva utsatts för våld av närstående • män som utövat våld mot närstående • Kvinnor som utövat våld mot närstående. <p>Svarsalternativ: Ja, Nej.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen svarat Ja dels på frågan om kommunen genomfört en kartläggning, dels Ja på frågan om kartläggningen använts för att utveckla verksamheten. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet, dvs. svarat Ja på enkätfrågan.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 2013.</p> <p>Datatäckning: Svarsfrekvens 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Brukarmedverkan	
Indikatorsnamn	Använder brukares uppfattning för att utveckla verksamheten.
Mått	Kommunen eller stadsdelen har genomfört minst en undersökning om hur våldsutsatta vuxna uppfattar socialtjänstens insatser och använt resultaten för att utveckla verksamheten.
Syfte	Insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet (3 kap. 3 § första stycket SoL). Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras (3 kap. 3 § tredje stycket SoL). Att ta tillvara brukares erfarenheter är en viktig del i ett system för kvalitetsutveckling[36, 46]. Genom att lyssna på brukares behov och erfarenheter kan kommunen få viktig kunskap om hur verksamheten uppfyller målgruppens behov. Detta är också en viktig del i en evidensbaserad praktik.
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen använder våldsutsatta vuxnas synpunkter för att utveckla verksamheten.
Typ av indikator	Processmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfrågor: Har ni under 2013 genomfört minst en undersökning av hur våldsutsatta vuxna uppfattar socialtjänstens insatser? Svartalternativ Ja, Nej. Följdfråga: Om Ja, har ni använt resultaten för att utveckla verksamheten? Svartalternativ Ja, Nej.</p> <p>Definition: Med <i>undersökning</i> menas olika former av enkäter och strukturerade intervjuer i syfte att fånga enskildas uppfattning om verksamhetens kvalitet. Resultaten redovisas på gruppnivå. Däremot avses inte klagomålshantering eller uppföljning av genomförandeplaner.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs dels att kommunen svarat Ja på frågan om en undersökning genomförts, dels svarat Ja på frågan om resultaten använts för att utveckla verksamheten. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet, dvs. Ja på både huvudfråga och följdfråga.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 2013.</p> <p>Datatäckning: Svartfrekvens 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Systematisk uppföljning

Indikatorsnamn	Systematisk uppföljning
Mått	Kommunen eller stadsdelen har sammanställt resultaten av de individuella uppföljningarna på gruppnivå till a) våldsutsatta vuxna b) våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld.
Syfte	Insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet (3 kap. 3 § första stycket SoL). Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras (3 kap. 3 § tredje stycket SoL). Med systematisk uppföljning menas att kommunen sammanställer resultaten från de enskilda uppföljningarna på gruppnivå. På detta sätt kan kommunen få kunskap om insatserna gett förväntade resultat för hela målgruppen eller olika undergrupper [33, 34]. Systematisk uppföljning ökar också förutsättningarna att handlägga, dokumentera och säkra verksamheters kvalitet i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
Typ av indikator	Processmått.
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen följer systematisk upp insatser till våldsutsatta barn och vuxna samt barn som bevittnat våld.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfrågor:</p> <p>Fråga 1: Har ni under 2013 följt upp resultaten av insatserna till våldsutsatta vuxna utifrån uppsatta mål för den enskilde? Svartalternativ Ja, i samtliga ärenden; Ja, men inte i samtliga ärenden; Nej, inte i något ärende och Ej aktuellt, har inte haft några sådana ärenden.</p> <p>Följdfråga till fråga 1: Om Ja ovan, har ni sammanställt resultaten av dessa uppföljningar på gruppnivå? Svartalternativ Ja, Nej.</p> <p>Fråga 2: Har ni under 2013 följt upp resultaten av insatserna till barn som bevittnat våld av eller mot närstående, utifrån uppsatta mål för den enskilde? Svartalternativ Ja, i samtliga ärenden; Ja, men inte i samtliga ärenden; Nej, inte i något ärende och Ej aktuellt, har inte haft några sådana ärenden.</p> <p>Följdfråga till fråga 2: Om Ja ovan, har ni sammanställt resultaten av dessa uppföljningar på gruppnivå? Svartalternativ Ja, Nej.</p> <p>Fråga 3: Har ni under 2013 följt upp resultaten av insatserna till barn som själva utsatts för våld av närstående, utifrån uppsatta mål för den enskilde? Svartalternativ Ja, i samtliga ärenden; Ja, men inte i samtliga ärenden; Nej, inte i något ärende och Ej aktuellt, har inte haft några sådana ärenden.</p> <p>Följdfråga till fråga 3: Om Ja ovan, har ni sammanställt resultaten av dessa uppföljningar på gruppnivå? Svartalternativ Ja, Nej.</p> <p>Definitioner: Med <i>följt upp</i> avses att handläggare tillsammans med den enskilde följt upp om insatsen lett till uppsatta mål. Uppföljningen ska vara dokumenterad.</p> <p>Med <i>gruppnivå</i> avses sammanlagda uppgifter från dokumentationen i enskilda ärenden.</p> <p>Beräkning av indikatorn som rör systematisk uppföljning av insatser till våldsutsatta vuxna: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen på fråga 1 svarat <i>Ja, i samtliga ärenden</i> eller <i>Ja, men inte i samtliga ärenden</i> samt att kommunen svarat Ja på följdfråga 1a. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner och stadsdelar som uppnått målvärdet.</p> <p>Beräkning av indikatorn som rör systematisk uppföljning av insatser till våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen på fråga 2 och 3 svarat Ja, i samtliga ärenden eller Ja, men inte i samtliga ärenden samt att kommunen svarat ja på följdfråga 2 och följdfråga 3. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 2013.</p> <p>Datatäckning: Svartfrekvensen 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner samt stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Handläggarnas kompetens

Indikatorsnamn	Kompetensutveckling och ärendehandledning.
Mått	Kommunen eller stadsdelen har under 2013 gett a) kompetensutveckling inom området våld i nära relationer och b) kontinuerlig ärendehandledning till handläggare som utreder behov hos våldsutsatta vuxna samt handläggare som utreder behov hos våldsutsatta barn och bevittnat våld.
Syfte	För utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet (3 kap. 3 § andra stycket SoL). All personal som arbetar med handläggning och uppföljning av ärenden enligt socialtjänstlagen bör ha teoretiska kunskaper inom området våld och andra övergrepp av eller mot närstående samt förmåga att praktiskt tillämpa dessa kunskaper. Den personal som genomför insatser enligt socialtjänstlagen bör regelbundet få kompetensutveckling inom området våld eller andra övergrepp av eller mot närstående (SOSFS 2009:22). För att kunna genomföra utredningar av god kvalitet är det viktigt att handläggare har kunskap om våld i nära relationer, t.ex. om olika former av våld och konsekvenser av våldsutsatthet samt riskbedömningar[6].
Typ av indikator	Processmått.
Målvärde	Kommunen har gett berörda handläggare kompetensutveckling inom området våld i nära relationer respektive kontinuerlig ärendehandledning.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfrågor:</p> <p>Fråga 1: Har ni under 2013 genomfört någon kompetensutveckling inom området våld i nära relationer för handläggare som utreder behov hos: a) våldsutsatta vuxna respektive b) våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld? Svartalternativ: Ja, Nej.</p> <p>Fråga 2: Har ni under 2013 gett kontinuerlig handledning till handläggare som utreder behov hos: a) våldsutsatta vuxna respektive b) våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld? Svartalternativ: Ja, Nej.</p> <p>Definitioner: Med <i>kompetensutveckling</i> avses att personalen erbjudits utbildning för att utveckla sin kompetens inom området våld i nära relationer. Kompetensutvecklingen kan ha arrangerats av kommunen eller stadsdelen själv eller av annan aktör. Med <i>handledning</i> avses handledning i enskilda ärenden av utbildad handledare. Handledningen kan vara i grupp eller enskilt och vara regelbundet återkommande.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet.</p> <p>Beräkning för indikatorn som rör kompetensutveckling: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen dels svarat Ja på frågan om kommunen eller stadsdelen har gett kompetensutveckling under 2013 till handläggare som utreder behov hos våldsutsatta vuxna, dels svarat Ja på frågan om de gett detsamma till handläggare som utreder behov hos våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner och stadsdelar som uppnått målvärdet.</p> <p>Beräkning för indikatorn som rör ärendehandledning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen dels svarat Ja på frågan om kommunen eller stadsdelen har gett kontinuerlig ärendehandledning under 2013 till handläggare som utreder behov hos våldsutsatta vuxna, dels svarat Ja på frågan om de gett detta till handläggare som utreder behov hos våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 2013.</p> <p>Datatäckning: Svartfrekvens 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Handläggarnas kompetens	
Indikatorsnamn	Plan för handläggarnas kompetensutveckling.
Mått	Kommunen eller stadsdelen har en aktuell plan för kompetensutveckling för handläggare som utreder behov hos våldsutsatta vuxna och våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld.
Syfte	För utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet (3 kap. 3 § andra stycket SoL). Socialnämnden har ansvar för att personalen har tillräcklig kompetens för det arbete som ska utföras samt att ge personalen den kompetensutveckling som behövs som motsvarar verksamhetens behov. Det innebär en planering för grundläggande kompetens samt kontinuerlig kompetensutveckling. I nämndens ansvar ingår därför att kontinuerligt gå igenom personalens kompetens och planera behovet av kompetensutveckling, handledning etc. [6].
Typ av indikator	Processmått.
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen har aktuell samlad plan för kompetensutveckling för handläggare som utreder behov hos a) våldsutsatta vuxna och b) våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfrågor: Har ni den 15 januari 2014 en samlad plan för kompetensutveckling inom området våld i nära relationer för handläggare som utreder behov hos våldsutsatta barn och vuxna och/eller barn som bevittnat våld?</p> <p>Följdfråga: Har den samlade planen upprättats eller reviderats under perioden 15 Januari–15 februari 2014?</p> <p>Svarsalternativ: Ja, Nej, Ej aktuellt, har ingen rutin.</p> <p>Definitioner: Med <i>samlad plan</i> avses en plan för handläggarnas kompetensutveckling som bygger på verksamhetens mål och en analys av handläggarnas individuella kompetenser. Med <i>kompetensutveckling</i> avses att personalen utvecklas i sin yrkesroll genom exempelvis utbildning, kurser eller handledning, utifrån verksamhetens uppdrag. Med <i>handläggare</i> avses personal som handlägger ärenden som rör vuxna som utsatts för våld samt personal som handlägger ärenden som rör barn som bevittnat våld och barn som själva har utsatts för våld. Planerna kan finnas beskrivna i ett gemensamt dokument eller separata dokument.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen dels svarat Ja på frågan om den har en samlad plan för handläggare som utreder behov hos våldsutsatta vuxna, dels svarat Ja på frågan om de har detsamma för handläggare som utreder behov hos våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld. Dessutom ska de ha svarat Ja på frågan om respektive plan upprättats eller reviderats under den senaste tvåårsperioden. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärde.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 2013.</p> <p>Datatäckning: Svarefrekvens 89 procent.</p>
Datakälla	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Säker vård och omsorg

Aktuell rutin vid indikation på våld	
Indikatorsnamn	Aktuella rutiner vid indikation på våld inom socialtjänstens verksamheter.
Mått	Kommunen eller stadsdelen har aktuella, skriftliga och på ledningsnivå beslutade rutiner för hur personal ska agera vid indikation på våldsutsatta vuxna inom följande verksamheter: a) ekonomiskt bistånd, b) sociala barn- och ungdomsvården, c) familjerätten, d) missbruks- och beroendeverksamheten, e) socialpsykiatrin, f) LSS-verksamheten samt g) äldreomsorgen.
Syfte	Socialnämnden har ansvar för att vid behov ge stöd och hjälp till den som utsatts för brott och dennes närstående (5 kap. 11 § SoL). För att kunna hjälpa en våldsutsatt person är ett första steg att få vetskap om våldet. Många våldsutsatta berättar inte på eget initiativ [6]. Därför är det viktigt att all personal inom socialtjänsten är uppmärksam på att en enskild kan vara våldsutsatt, även om hon eller han inte på eget initiativ berättar om våldsutsatthet. Det är inte ovanligt att personal upplever hinder för att fråga om känsliga ämnen som våldsutsatthet [6, 7]. Skriftliga rutiner för hur personalen ska fråga och agera vid indikation på våld kan vara ett stöd för personalen. Det är också ett sätt att säkra verksamhetens kvalitet i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen har aktuella rutiner för att uppmärksamma och identifiera vuxna utsatta för våld.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfrågor: Har ni den 15 januari 2014 skriftliga och på ledningsnivå beslutade rutiner för hur handläggare ska agera vid indikation på att en vuxen person utsatts för våld av närstående? Svarsalternativ Ja, Nej.</p> <p>Följdfråga 1: Omfattar rutinerna följande delverksamheter inom socialtjänsten? Ekonomiskt bistånd, sociala barn- och ungdomsvården, familjerätten, missbruks- och beroendeverksamheten, socialpsykiatrin, LSS/vuxen, LSS/barn, äldreomsorgen.</p> <p>Svarsalternativ: Ja, Nej, Ej aktuellt – rutinen upprättades efter 15 januari 2012.</p> <p>Följdfråga 2: Har ni under perioden 15 januari 2012–15 januari 2014 följt upp rutinerna som rör: Ekonomiskt bistånd, sociala barn- och ungdomsvården, familjerätten, missbruks- och beroendeverksamheten, socialpsykiatrin, LSS/vuxen, LSS/barn, äldreomsorgen?</p> <p>Definitioner: Rutinen ska beskriva ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur handläggaren vid indikation på våld ska a) fråga den enskilde om utsatthet för våld, och b) hur handläggaren ska agera om det framkommer att personen utsatts för våld.</p> <p>Med <i>ledningsnivå</i> avses den nivå inom organisationen som har mandat att fastställa gemensamma rutiner. Med <i>indikation</i> avses någon form av tecken på att en person utsatts för våld. Med <i>aktuell</i> avses att rutinen upprättades efter den 15 januari 2012 eller att kommunen eller stadsdelen kontrollerat att rutinen används och fungerar på avsett sätt och att den vid behov reviderats.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen svarat Ja på den första frågan om de har de aktuella rutinerna, och Ja på följdfråga 1 att rutinen följts upp, alternativt att den upprättades efter den 15 januari 2012. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner och stadsdelar som uppnått målvärdet.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 2014-01-15.</p> <p>Datatäckning: Svarsfrekvens 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Insatser	
Indikatorsnamn	Stödsamtal till våldsutsatta vuxna.
Mått	Kommunen eller stadsdelen erbjuder stödsamtal med biståndsbeslut till våldsutsatta vuxna för att stärka uppbrott.
Syfte	<p>Socialnämnden har ansvar för att den som utsatts för brott och dennes närstående får det stöd och den hjälp som personen behöver. Nämnden ska särskilt beakta att våldsutsatta kvinnor kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation (5 kap. 11 § SoL). Kvinnor som lämnat en relation där de har utsatts för våld kan vara i behov av samtal som bl.a. syftar till att stärka självkänslan och minska känslor av skuld och skam [6].</p> <p>Nämnden ska utan dröjsmål inleda en utredning om vad som genom en ansökan, anmälan eller på annat sätt kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden (11 kap. 1 § SoL). Med utredningen som grund kan insatser erbjudas som motsvarar den enskildes behov. Forskare har börjat diskutera behovet av en insatstrappa, med olika nivåer av stöd från ett bemötande som synliggör utsattheten och skydd, till krissamtal och mer omfattande insatser som traumabehandling [17]. I olika undersökningar framkommer det att socialtjänsten inte alltid utreder våldsutsattas behov [22, 43]. Den nationella tillsynen visade att våldsutsatta kvinnor hänvisas direkt till den verksamhet som utför serviceinsats eller till en kvinnojour, utan att få sina behov utredda [22]. Detta äventyrar den enskildes rättsäkerhet, eftersom insatser utan biståndsbeslut inte kan överklagas. Dessutom dokumenteras inte insatser utan biståndsbeslut, vilket hindrar uppföljning såväl på individuell som på systematisk nivå. Om den enskilde återkommer till verksamheten saknas dokumentation om tidigare våldsutsatthet och genomförda insatser[22].</p>
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen erbjuder stödsamtal med biståndsbeslut till våldsutsatta vuxna för att stärka uppbrott.
Typ av Indikator	Processmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfråga: Erbjuder ni efter biståndsbeslut stödsamtal för att stärka uppbrott från våld till a) kvinnor utsatta för våld av närstående och b) män utsatta för våld av närstående? Svartalternativ Ja, Nej.</p> <p>Definition: Med <i>stödsamtal</i> avses t.ex. krissamtal och samtal för att stärka självkänslan och minska känslor av skuld och skam. Det kan handla om enskilda samtal eller samtal i grupp.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen svarat ja på frågan om den erbjuder stödsamtal med biståndsbeslut. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 2014-01-15.</p> <p>Datatäckning: Svartfrekvens 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Insatser	
Indikatorsnamn	Stödsamtal till våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld.
Mått	Kommunen eller stadsdelen erbjuder biståndsbeslutade stödsamtal till våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld med syftet att barnet ska få möjlighet att bearbeta våldsupplevelsen.
Syfte	Socialnämnden ska verka för att barn och ungdom växer upp under trygga och goda förhållanden (5 kap. 1 § SoL). Socialnämnden har ansvar för att barn som utsatts för brott och dennes närstående får det stöd och den hjälp som de behöver. Socialnämnden ansvarar för att barn som bevittnat våld får det stöd och den hjälp som barnet behöver (5 kap. 11 § tredje och fjärde stycket SoL). Nämnden ska utan dröjsmål inleda en utredning om vad som genom en ansökan, anmälan eller på annat sätt kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden (11 kap. 1 § SoL). Med utredningsmaterialet som grund görs en analys av vilka insatser som bäst svarar mot barnets behov [47]. Stödsamtal för att barn ska få möjlighet att bearbeta våldsupplevelsen är en av de insatser barnet kan behöva [6]. Forskare har börjat diskutera behovet av en insatstrappa, med olika nivåer av stöd från ett bemötande som synliggör utsattheten och skydd, till krissamtal och mer omfattande insatser som trauma-behandling [17].
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen erbjuder biståndsbeslutade stödsamtal till våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld med syftet att barnet ska få möjlighet att bearbeta våldsupplevelsen.
Typ av Indikator	Processmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfråga: Erbjuder ni efter biståndsbeslut stödsamtal för att bearbeta våldsupplevelsen till:</p> <p>a) barn som bevittnat våld av eller mot närstående och b) barn som själva utsatts för våld av närstående? Svarsalternativ: Ja, Nej.</p> <p>Definition: Med <i>stödsamtal</i> avses t.ex. enskilda krissamtal eller pedagogisk verksamhet för barn enskilt eller i grupp.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen svarat Ja, dels på frågan om stödsamtal erbjuds barn som bevittnat våld, dels på frågan om stödsamtal erbjuds barn som själva utsatts för våld.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen svarat ja på frågan om den erbjuder stödsamtal med biståndsbeslut. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 2014-01-15.</p> <p>Datatäckning: Svarefrekvensen på brottsofferenkäten var 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna Göteborg, Malmö och Stockholm.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Insatser	
Indikatorsnamn	Stödsamtal till personer som utövat våld
Mått	Kommunen eller stadsdelen erbjuder stödsamtal med biståndsbeslut till personer som utövat våld, med syftet att våldet ska upphöra.
Syfte	Insatser som riktar sig till personer som utövat våld är en viktig del i arbetet för att bekämpa och förebygga mäns våld mot kvinnor. I detta sammanhang har socialtjänsten ett ansvar för att ta ett helhetsgrepp om frågan och se till att hela familjen får den hjälp och det stöd som respektive person behöver (prop. 2006/07:38 s. 25). Det innebär ett ansvar för att personer som utövat våld erbjuds stöd och hjälp att förändra sitt beteende [6]. Behandling av män som utövat våld kan vara ett verksamt medel för att förebygga och motverka våld [48]. Socialnämnden ska utan dröjsmål inleda utredning om vad som genom en ansökan, anmälan eller på annat sätt kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden (11 kap. 1 § SoL). På senare tid har forskare lyft fram att det finns olika typer av partnervåld, och att det därför finns ett behov av differentierade insatser för att våldsutövandet ska upphöra [49, 50].
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen erbjuder biståndsbeslutade stödsamtal till personer som utövat våld, med syftet att våldet ska upphöra.
Typ av indikator	Processmått.
Teknisk beskrivning	Enkätfråga: Erbjuder ni efter biståndsbeslut stödsamtal för att våldsutövandet ska upphöra till: a) kvinnor som utövat våld mot närstående och b) män som utövat våld mot närstående? Svarsalternativ Ja, Nej. Definition: Med <i>stödsamtal</i> avses är avses enskilda samtal eller samtal i grupp. Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen eller stadsdelen svarat Ja på frågan om den erbjuder biståndsbeslutade stödsamtal till personer som utövat våld. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet. Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar. Mätdatum: 2014-01-15. Datatäckning: Svarefrekvens 89 procent.
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Göteborg, Malmö och Stockholm.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databehandlingen.

Insatser	
Indikatorsnamn	Skyddat boende.
Mått	Kommunen eller stadsdelen erbjuder efter biståndsbeslut skyddat boende till a) våldsutsatta kvinnor och b) våldsutsatta män.
Syfte	Socialnämnden har ansvar för att den som utsatts för brott får det stöd som han eller hon behöver (5 kap. 11 § SoL). Alla kommuner måste kunna erbjuda ett skyddat boende till de kvinnor som har behov av detta (prop. 2006/07:38 s. 44). Skyddat boende är en viktig insats för den som behöver skydd från våld och övergrepp [6]. Socialnämnden ska utan dröjsmål inleda utredning om vad som genom en ansökan, anmälan eller på annat sätt kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden (11 kap. 1 § SoL). Skyddat boende är en individuellt anpassad insats som ges efter utredning och beslut [41]. Med utredningen som grund kan insatser erbjudas som motsvarar den enskildes behov av skydd.
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen erbjuder skyddat boende efter biståndsbeslut till a) våldsutsatta kvinnor och b) våldsutsatta män.
Typ av indikator	Processmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfråga: Erbjuder ni efter biståndsbeslut skyddat boende till</p> <ul style="list-style-type: none"> • kvinnor som utsatts för våld av närstående • Män som utsatts för våld av närstående? <p>Svarsalternativ: Ja, Nej.</p> <p>Definition: Med <i>skyddat boende</i> avses boende som tillhandahåller platser för heldygnsvistelse avsedda för personer som behöver skydd mot hot, våld eller andra övergrepp tillsammans med andra relevanta insatser. På ett skyddat boende kan det finnas olika typer av åtgärder till skydd mot hot, våld eller andra övergrepp, t.ex. skyddsanordningar samt möjlighet för den enskilde att få samtal och stöd att förändra sin situation. Det ska finnas tillräcklig bemanning av personal som har för målgruppen relevant utbildning och erfarenhet. Annat tillfälligt</p> <p>Boende som t.ex. hotellrum eller jourlägenhet räknas inte som skyddat boende.</p> <p>Beräkning av indikator som rör skyddat boende till våldsutsatta kvinnor: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen svarat Ja på frågan om den erbjuder skyddat boende efter biståndsbeslut till våldsutsatta kvinnor. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet.</p> <p>Beräkning av indikator som rör skyddat boende till våldsutsatta män: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen svarat Ja på frågan om den erbjuder skyddat boende efter biståndsbeslut till våldsutsatta män. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner och stadsdelar som uppnått målvärdet.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: När enkäten besvaras, d.v.s. januari–februari 2014.</p> <p>Datatäckning: Svarsfrekvens 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Göteborg, Malmö och Stockholm.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Insatser	
Indikatornamn	Skyddat boende särskilt anpassat till behoven hos våldsutsatta kvinnor med missbruks- och beroendeproblem.
Mått	Kommunen eller stadsdelen erbjuder efter biståndsbeslut skyddat boende särskilt anpassat till våldsutsatta kvinnor med missbruks- och beroendeproblem.
Syfte	Socialnämnden har ansvar för att den som utsatts för brott får det stöd som han eller hon behöver (5 kap. 11 § SoL). Alla kommuner måste kunna erbjuda ett skyddat boende till de kvinnor som har behov av detta (prop. 2006/07:38 s. 44). Skyddat boende är en viktig insats till den som behöver skydd från våld och övergrepp [6]. Våldsutsatta kvinnor med missbruks- och beroendeproblem är en särskilt utsatt grupp som ofta befinner sig i livssituationer som ökar risken att utsättas för våld – samtidigt som de tycks ha svårare att få hjälp jämfört med andra våldsutsatta [51]. Socialnämnden ska utan dröjsmål inleda utredning om vad som genom en ansökan, anmälan eller på annat sätt kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden (11 kap. 1 § SoL). Med utredningen som grund kan insatser erbjudas som motsvarar den enskildes behov. Det är viktigt att kvinnor med missbruks- och beroendeproblem erbjuds skyddat boende som är anpassat för att ta emot denna målgrupp, t.ex. behövs personal med kompetens inom kunskapsområdena våld och missbruk [41].
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen kan erbjuda skyddat boende särskilt anpassat till behoven hos våldsutsatta kvinnor med missbruks- och beroendeproblem.
Typ av indikator	Processmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfråga: Erbjuder ni skyddat boende som är särskilt anpassat till kvinnor som är i aktivt missbruk och beroende? Svartalternativ Ja, Nej.</p> <p>Definition: Med <i>skyddat boende</i> avses boende som tillhandahåller platser för heldygnsvistelse avsedda för personer som behöver skydd mot hot, våld eller andra övergrepp tillsammans med andra relevanta insatser. På ett skyddat boende kan det finnas olika typer av åtgärder till skydd mot hot, våld eller andra övergrepp, t.ex. skyddsanordningar samt möjlighet för den enskilde att få samtal och stöd att förändra sin situation. Det ska finnas tillräcklig bemanning av personal som har för målgruppen relevant utbildning och erfarenhet. Annat tillfälligt boende som t.ex. hotellrum eller jourlägenhet räknas inte som skyddat boende.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs dels att kommunen eller stadsdelen svarat Ja på enkätfrågan om den kan erbjuda skyddat boende till kvinnor utsatta för våld av närstående, dels att de svarat Ja på frågan att de kan erbjuda skyddat boende som är särskilt anpassat för att kunna ta emot kvinnor utsatta för våld av närstående i aktivt missbruk. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: När enkäten besvaras, d.v.s. januari–februari 2014.</p> <p>Datatäckning: Svartsfrekvens 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Göteborg, Malmö och Stockholm.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databehandlingen.

Individanpassad vård och omsorg

Intern samordning i enskilda ärenden	
Indikatorsnamn	Aktuella rutiner för intern samordning i enskilda ärenden- vuxna.
Mått	Verksamheten som utreder behov hos våldsutsatta vuxna har aktuella skriftliga och på ledningsnivå beslutade rutiner för hur samordning i enskilda ärenden ska ske med följande områden: a) ekonomiskt bistånd, b) sociala barn- och ungdomsvården, c) familjerätten, d) missbruks- och beroendeverksamheten, e) socialpsykiatri, f) LSS-verksamhet samt g) äldreomsorgen.
Syfte	Det är angeläget med en välfungerande intern samverkan för att bättre kunna tillgodose den våldsutsattas behov av stöd och hjälp [6]. Skriftliga överenskommelser beslutade av ledningen där ansvarsfördelningen tydligt framgår är en framgångsfaktor för fungerande samverkan [52]. Skriftliga rutiner kan också vara ett stöd för personalen och ett sätt att säkra en fungerande intern samverkan. Enligt 4 kap. 5 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete ska den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS identifiera de processer där samverkan behövs för att säkra kvaliteten på de insatser som ges i verksamheten. Det ska framgå av processerna och rutinerna hur samverkan ska bedrivas i den egna verksamheten.
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen har aktuella rutiner med aktuella verksamheter inom socialtjänsten. Undantaget är om verksamheterna bedrivs av samma personal och ansvarig chef.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfrågor: Har ni den 15 januari 2014 skriftliga och på ledningsnivå beslutade rutiner för samordning i enskilda ärenden mellan verksamheten som utreder behov hos våldsutsatta vuxna och nedanstående delverksamheter inom socialtjänsten: ekonomiskt bistånd, sociala barn- och ungdomsvården, familjerätten, missbruks- och beroendeverksamheten, socialpsykiatri, LSS-vuxen, LSS-barn, äldreomsorgen, annat? Svartalternativ: Ja; Nej; Ej aktuellt, verksamheterna bedrivs av samma personal och ansvarig chef.</p> <p>Följdfråga: Om Ja, har ni under perioden 15 januari 2012–15 januari 2015 följt upp rutinerna som rör: ekonomiskt bistånd, sociala barn- och ungdomsvården, familjerätten, missbruks- och beroendeverksamheten, socialpsykiatri, LSS-vuxen, LSS-barn, äldreomsorgen, annat? Svartalternativ: Ja; Nej; Ej aktuellt, rutinen upprättades efter den 15 januari 2012: Ej aktuellt, har ingen rutin.</p> <p>Definitioner: Rutinen ska beskriva ett bestämt tillvägagångssätt för hur aktiviteter ska genomföras samt ange ansvarsfördelningen. Rutinen ska vara känd och användas av ansvariga handläggare. Med <i>ledningsnivå</i> avses den nivå inom organisationen som har mandat att besluta om gemensamma rutiner som avser flera delverksamheter. Med <i>samordning</i> avses koordination av resurser och arbetsinsatser för att få högre kvalitet och större effektivitet. Med <i>aktuell</i> avses att rutinen upprättades efter den 15 januari 2012 eller att kommunen eller stadsdelen kontrollerat att rutinen används och fungerar på avsett sätt och att den vid behov reviderats.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs dels att kommunen eller stadsdelen svarat Ja på frågan om den har rutiner, alternativt Ej aktuellt rutinen upprättades efter den 15 januari 2012, alternativt Ej aktuellt verksamheterna bedrivs av samma personal och ansvarig chef, och dels att kommunen eller stadsdelen svarat ja på följdfrågan om att rutinen följts upp under de senaste två åren, alternativt togs fram efter den 15 januari 2012. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärde.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 2014-01-15.</p> <p>Datatäckning: Svarefrekvens 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna Göteborg, Malmö och Stockholm.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Intern samordning i enskilda ärenden	
Indikatorsnamn	Aktuella rutiner för hur personal som uppmärksammar att ett barn kan ha utsatts för våld eller bevittnat våld ska föra vidare denna information till barn- och ungdomsvården.
Mått	Kommunen eller stadsdelen har aktuella, skriftliga och på ledningsnivå beslutade rutiner för hur personal ska föra vidare information till den sociala barnvården, när det har uppmärksammats att ett barn kan ha utsatts för våld eller bevittnat våld. Rutinerna omfattar: a) ekonomiskt bistånd, b) familjerätten, c) missbruks- och beroendeverksamheten, d) socialpsykiatri, e) LSS-verksamhet
Syfte	Personal inom socialnämnden som upptäcker att ett barn kan ha utsatts för våld eller bevittnat våld ska överföra denna information till barn- och ungdomsvården (JO:s ämbetsberättelse 1993/94 s. 264, [6]. Den nationella tillsynen [21, 22] visade dock att kommunerna inte alltid uppmärksammar barn som utsatts för eller bevittnat våld. Skriftliga överenskommelser beslutade av ledningen där ansvarsfördelning tydligt framgår är en framgångsfaktor för fungerande samverkan [52]. Skriftliga rutiner kan vara ett stöd för personalen och ett sätt att säkra en fungerande intern samverkan. Enligt 4 kap. 5 § SOSFS 2011:9 ska den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS identifiera de processer där samverkan behövs för att säkra kvaliteten på de insatser som ges i verksamheten. Det ska framgå av processerna och rutinerna hur samverkan ska bedrivas i den egna verksamheten.
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen har aktuella rutiner med berörda samverkansparter inom socialtjänsten.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfrågor: Enkätfråga 1: Har ni den 15 januari 2014 skriftliga och på ledningsnivå beslutade rutiner för hur personal ska föra vidare information till den del av verksamheten som utreder behov hos barn, när det uppmärksammats att ett barn kan ha bevittnat våld av eller mot närstående? Svartalternativ: Ja, Nej.</p> <p>Följdfråga 1: Omfattar rutinerna följande delverksamheter inom socialtjänsten: ekonomiskt bistånd, familjerätten, missbruks- och beroendeverksamheten, socialpsykiatri, LSS-vuxen samt LSS-barn? Svartalternativ: Ja, Nej.</p> <p>Följdfråga 2: Har ni under perioden 15 januari 2012–15 januari 2015 följt upp rutinerna som rör: ekonomiskt bistånd, familjerätten, missbruks- och beroendeverksamheten, socialpsykiatri, LSS-vuxen samt LSS-barn? Svartalternativ: Ja; Nej; Ej aktuellt, rutinen upprättades efter den 15 januari 2012; Ej aktuellt, har ingen rutin.</p> <p>Definitioner: Rutinen ska beskriva ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur personal ska föra vidare information till verksamheten som utreder behov hos barn. Med <i>ledningsnivå</i> avses den nivå inom organisationen som har mandat att fastställa gemensamma rutiner. Med <i>personal</i> avses personal inom socialtjänsten som arbetar med myndighetsutövning (dock ej utreder behov hos barn) och som genomför insatser med eller utan biståndsbeslut.</p> <p>Med <i>uppföljning</i> avses att ni har kontrollerat att rutinen används och fungerar på avsett sätt. Vid behov ska rutinen ha reviderats.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs dels att kommunen eller stadsdelen svarat Ja på frågan om den har rutiner, alternativt Ej aktuellt, rutinen upprättades efter den 15 januari 2012, alternativt Ej aktuellt, verksamheterna bedrivs av samma personal och ansvarig chef, dels att kommunen eller stadsdelen svarat ja på följdfrågan om rutinen följts upp under de senaste två åren, alternativt togs fram efter den 15 januari 2012. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommun, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 2014-01-15.</p> <p>Datatäckning: Svartfrekvens 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna Göteborg, Malmö och Stockholm januari–februari 2014.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Extern samverkan i enskilda ärenden

Indikatorsnamn	Aktuella överenskommelser om extern samverkan med andra aktörer – vuxna.
Mått	Kommunen eller stadsdelen har aktuella, skriftliga och på ledningsnivå beslutade överenskommelser för extern samverkan i enskilda ärenden mellan verksamheten som utreder behov hos våldsutsatta vuxna och följande aktörer: a) polisen, b) vuxenpsykiatri, c) ungdomsmottagning, d) primärvård och e) kvinnojour.
Syfte	Socialnämndens insatser ska vid behov genomföras i samverkan med andra samhällsaktörer och med organisationer och andra föreningar (3 kap. 5 § SOL). Våldsutsatta vuxna kommer ofta i kontakt med flera olika myndigheter och organisationer när de behöver stöd och hjälp, t.ex. socialtjänst, hälso- och sjukvård och polisen. För att socialtjänsten ska kunna ge ett bra stöd och hjälp är det nödvändigt att samverka med externa aktörer [6]. Våld i nära relationer är ett mångsidigt problem och enbart socialtjänstens insatser räcker inte. Skriftliga överenskommelser beslutade av ledningen där ansvarsfördelningen tydligt framgår är en framgångsfaktor för fungerande samverkan [52]. Skriftliga rutiner kan vara ett stöd för personalen och de är också ett sätt att säkra en fungerande intern samverkan. Enligt 4 kap. 5 § SOSFS 2011:9 ska den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS identifiera de processer där samverkan behövs för att säkra kvaliteten på de insatser som ges i verksamheten. Det ska genom processerna och rutinerna även säkerställas att samverkan möjliggörs med andra verksamheter inom socialtjänsten eller enligt LSS och med vårdgivare, myndigheter, föreningar och andra organisationer.
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen har aktuella överenskommelser med berörda samverkansparter.
Typ av indikator	Struktur- och processmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfrågor: Har ni den 15 januari 2014 skriftliga och på ledningsnivå beslutade överenskommelser för extern samverkan i enskilda ärenden mellan verksamheten som utreder behov hos våldsutsatta vuxna och nedanstående aktörer: polis, vuxenpsykiatri, ungdomsmottagning, akutmottagning, primärvård, mödravård, elevhälsovård, tandvård, kvinnojour och brottsofferjour? Svartalternativ: Ja, Nej.</p> <p>Följdfråga 1: Har ni under perioden 15 januari 2012–15 januari 2014 följt upp dessa överenskommelser för samverkan? Svartalternativ: Ja; Nej; Ej aktuellt, överenskommelsen upprättades efter 15 januari 2012; Ej aktuellt, har ingen överenskommelse.</p> <p>Definitioner: <i>Överenskommelsen</i> ska dels beskriva ett bestämt tillvägagångssätt för hur samverkan ska genomföras och dels ange ansvarsfördelningen. Med <i>ledningsnivå</i> avses den nivå inom organisationen som har mandat att besluta om överenskommelser med nämnda aktörer. Med samverkan avses övergripande gemensamt handlande på organisatoriskt plan för ett visst syfte. Någon eller några tillför sina specifika resurser, kompetenser eller kunskaper till en uppgift som man gemensamt har att genomföra. Med <i>aktuell</i> avses att rutinen upprättades efter den 15 januari 2012 eller att kommunen eller stadsdelen kontrollerat att rutinen används och fungerar på avsett sätt och att den vid behov reviderats.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen svarat Ja på frågan om att den har en överenskommelse och Ja på frågan om överenskommelsen följts upp alternativt upprättades efter den 15 januari 2012. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 2014-01-15.</p> <p>Datatäckning: Svartfrekvensen på de aktuella enkätfrågorna var 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät som underlag för öppna jämförelser av sociala barn- och ungdomsvården till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Extern samverkan i enskilda ärenden	
Indikatorsnamn	Aktuella överenskommelser för extern samverkan med andra aktörer – barn.
Mått	Kommunen eller stadsdelen har aktuella, skriftliga och på ledningsnivå beslutade överenskommelser för extern samverkan på handläggarnivå i enskilda fall mellan barn- och ungdomsvården och följande aktörer: a) polis, b) barn- och ungdomspsykiatri, c) skola och d) förskola.
Syfte	Socialnämndens insatser ska vid behov genomföras i samverkan med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar (3 kap. 5 § SOL). Socialnämnden ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Nämnden ska aktivt verka för att samverkan kommer till stånd (5 kap. 1 a § SoL). Barn som lever med våld kommer ofta i kontakt med flera olika myndigheter och organisationer när de behöver stöd och hjälp, t.ex. socialtjänst, hälso- och sjukvård och polis. För att socialtjänsten ska kunna ge ett bra stöd och hjälp är det nödvändigt att samverka med externa aktörer [6]. Skriftliga överenskommelser beslutade av ledningen där ansvarsfördelningen tydligt framgår är en framgångsfaktor för fungerande samverkan [52]. Skriftliga rutiner kan vara ett stöd för personalen och de är också ett sätt att säkra en fungerande intern samverkan. Enligt 4 kap. 5 § SOSFS 2011:9 ska den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS identifiera de processer där samverkan behövs för att säkra kvaliteten på de insatser som ges i verksamheten. Det ska genom processerna och rutinerna även säkerställas att samverkan möjliggörs med andra verksamheter inom socialtjänsten eller enligt LSS och med vårdgivare, myndigheter, föreningar och andra organisationer.
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen har aktuella överenskommelser med berörda samverkansparter.
Typ av indikator	Struktur- och processmått.
Teknisk beskrivning	Enkätfråga: Har ni den 1 november 2013 skriftliga och på ledningsnivå beslutade överenskommelser för hur samverkan på handläggarnivå i enskilda ärenden ska ske med a) polis, b) barn- och ungdomspsykiatri, c) elevhälsa? Svarsalternativ: Ja; Nej; Ej aktuellt, verksamheterna bedrivs av personal med samma ansvariga chef. Följdfråga 1: Har ni under perioden 15 januari 2012–15 januari 2014 följt upp dessa överenskommelser för samverkan? Svarsalternativ: Ja, Nej, Ej aktuellt – överenskommelsen upprättades efter 15 januari 2012. Definitioner: Överenskommelsen ska dels beskriva ett bestämt tillvägagångssätt för hur samverkan ska genomföras, dels ange ansvarsfördelningen. Med <i>ledningsnivå</i> avses den nivå inom organisationen som har mandat att besluta om överenskommelser med nämnda aktörer. Med <i>samverkan</i> avses övergripande gemensamt handlande på organisatoriskt plan för ett visst syfte. Någon eller några tillför sina specifika resurser, kompetenser och eller kunskaper till en uppgift som man gemensamt har att genomföra. Med <i>aktuell</i> avses att rutinen upprättades efter den 15 januari 2012 eller att kommunen eller stadsdelen kontrollerat att rutinen används och fungerar på avsett sätt och att den vid behov reviderats. Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen svarat Ja på frågan om kommunen har en rutin, alternativt svarat Ej aktuellt rutinen upprättades efter den 15 januari 2012 eller Ej aktuellt, verksamheterna bedrivs av samma personal och ansvarig chef. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet. Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar. Mätdatum: 2013-11-01. Datatäckning: Svarefrekvensen på de aktuella enkätfrågorna var 97 procent.
Datakällor	Enkät som underlag för öppna jämförelser av sociala barn- och ungdomsvården till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Tillgänglig vård och omsorg

Information på kommunens webbplats	
Indikatorsnamn	Aktuell information på kommunens eller stadsdelens webbplats om vilket stöd som erbjuds målgrupperna.
Mått	Kommunen eller stadsdelen har aktuell information på webbplatsen om vilken stöd och hjälp som erbjuds till a) våldsutsatta kvinnor b) våldsutsatta män, c) våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld samt d) personer som utövat våld.
Syfte	Till socialnämndens uppgifter hör att informera om socialtjänsten i kommunen eller stadsdelen (3 kap. 1 § SoL). På detta sätt kan fler nås av insatser och insatserna kan ges tidigare [6]. Webben är en av de kanaler där kommunen eller stadsdelen kan informera om sin verksamhet.
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen har aktuell information på webben om vilket stöd kommunen eller stadsdelen kan erbjuda våldsutsatta barn och vuxna, barn som bevittnat våld samt personer som utövat våld.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfråga: Finns det den 15 januari 2014 aktuell information på kommunen eller stadsdelens webbplats om vad kommunen eller stadsdelen erbjuder för stöd och hjälp till:</p> <ul style="list-style-type: none">• kvinnor som utsatts för våld av närstående• män som utsatts för våld av närstående• barn som bevittnat våld av närstående• barn som själva utsatts för våld• män som utövat våld• kvinnor som utövat våld <p>Svarsalternativ: Ja, Nej.</p> <p>Definitioner: Med <i>aktuell</i> avses att informationen kontrollerats, uppdaterats eller tagits fram under perioden 15 januari 2013–15 januari 2014. Om informationen är könsneutral, d.v.s. är riktad till både kvinnor och män, kryssa i Ja för både kvinnor och män.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen eller stadsdelen svarat Ja på aktuell enkätfråga. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner som uppnått målvärdet.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 2014-01-15.</p> <p>Datatäckning: Svarsfrekvensen på enkäten var 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå beroende på mätinstrumentets utformning samt hur frågorna är ställda och tolkas av kommunerna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Information på kommunens webbplats	
Indikatorsnamn	Aktuell information i olika former
Mått	Kommunen eller stadsdelen har aktuell information på sin webbplats om vilket stöd som erbjuds våldsutsatta barn och vuxna, barn som bevittnat våld samt personer som utövat våld i följande former: a) översatt till de i kommunen eller stadsdelen vanligaste språken, b) lättläst, c) talad, d) lätt att skriva ut från webbplatsen (t.ex. Word eller PDF).
Syfte	Till socialnämndens uppgifter hör att informera om socialtjänsten i kommunen eller stadsdelen (3 kap. 1 § SoL). På detta sätt kan fler nås av insatser och insatserna kan ges tidigare. Det finns faktorer som gör det svårare att ta till sig information, t.ex. svårigheter med svenska språket och olika former av funktionsnedsättning. Det är viktigt att informationen finns på olika språk och i olika alternativa format [6].
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen har aktuell information på sin webbplats i olika former.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfråga: Finns informationen om vad kommunen eller stadsdelen erbjuder för stöd och hjälp, i följande form på webbplatsen: översatt till de i kommunen eller stadsdelen vanligaste språken, lättläst, talad, lätt att skriva ut från webbplatsen (t.ex. Word eller PDF). Svartalternativ: Ja, Delvis, Nej.</p> <p>Definitioner: Med <i>aktuell</i> avses att informationen kontrollerats, uppdaterats eller tagits fram under perioden 15 januari 2013–15 januari 2014. Om informationen är könsneutral, d.v.s. är riktad till både kvinnor och män, kryssa i Ja för både kvinnor och män.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen eller stadsdelen dels svarat Ja på frågan om den har aktuell information på sin webbplats om vilket stöd som kan erbjudas till minst en målgrupp, dels svarat Ja på frågorna om olika alternativa former. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner/stadsdelar som svarat Ja på aktuell enkätfråga.</p> <p>Redovisningsnivåer: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: När enkäten besvarades: januari-februari 2014.</p> <p>Datatäckning: Svarefrekvens 89 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Tillgänglighet utanför kontorstid	
Indikatorsnamn	Socialjoursverksamhet
Mått	Kommunen eller stadsdelen har en socialjoursverksamhet med socionomutbildad personal all tid året runt.
Syfte	Av 3 kap. 6 § SoL framgår att socialnämnden bör tillhandahålla social jour eller annan därmed jämförlig verksamhet. Vuxnas och barns behov i samband med våld aktualiseras ofta på kvällar och helger och det är därför viktigt att den finns en socialjour som kan ta emot enskilda utanför kontorstid, och att de som ansvarar för socialjouren har bred och gedigen kompetens för att kunna hantera frågor som rör våld på ett adekvat sätt [6].
Målvärde	Kommunen eller stadsdelen har en socialjoursverksamhet med socionomutbildad personal all tid året runt.
Typ av indikator	Processmått.
Teknisk beskrivning	<p>Enkätfrågor:</p> <p>Enkätfråga: Har ni i nuläget jourverksamhet med socionomutbildad personal all tid utanför kontorstid året runt? Svartalternativ: Ja, Nej.</p> <p>Följdfråga: Om Ja: Hur bemannas jourverksamheten utanför kontorstid? Svartalternativ: Personal med socionomutbildning, Socialchef, Annan. Om annan ange vem.</p> <p>Definition: Med <i>jourverksamhet</i> menas att vara beredd på kommande händelseutveckling och där man omedelbart kan nås per telefon, ge råd och stöd, göra en professionell bedömning och där man vid behov kan vara på plats exempelvis hos en familj inom högst två timmar.</p> <p>Beräkning: För att uppnå målvärdet krävs att kommunen svarat Ja på frågan om kommunen eller stadsdelen har en jourverksamhet med socionomutbildad personal all tid utanför kontorstid året runt. För länen och riket redovisas andelen svarande kommuner och stadsdelar som uppnått målvärdet.</p> <p>Redovisningsnivå: Riket, län, kommuner, stadsdelar.</p> <p>Mätdatum: 1 november 2013.</p> <p>Datatäckning: Svartsfrekvens 97 procent.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga landets kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.
Felkällor	I samband med datainsamlingen kan fel uppstå. Felen kan bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenterna har tolkat frågorna. Fel kan också uppstå vid databearbetningen.

Referenser till rapport och bilaga

1. Våld och hälsa - en befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa. Uppsala: Nationellt Centrum för kvinnofrid Uppsala Universitet; 2014.
2. Våld mot kvinnor och män i nära relationer - våldets karaktär och offrens erfarenheter av kontaktakter med rättsväsendet. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (BRÅ); 2009.
3. <http://www.bra.se/bra/brott-och-statistik/statistik/anmalda-brott.html>. 2014. Hämtad från BRÅ:s webbplats 2014-04-07.
4. Brott i nära relationer- en nationell kartläggning. Stockholm: Brottsförebyggande rådet; 2014.
5. Folkhälsorapport 2009. Stockholm: Socialstyrelsen; 2009.
6. Våld - handbok om socialnämndens ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. Stockholm: Socialstyrelsen; 2011.
7. Att fråga om våldsutsatthet som en del av anamnesen. Uppsala: Nationellt centrum för kvinnofrid, Uppsala Universitet; 2010.
8. Almqvist, K, Almqvist, L, Axberg, U, Cater, Å, Eriksson, M, Forsell, A, et al. Utvärdering av stödinsatser för mammor som utsatts för våld i en nära relation av en manlig partner. Göteborg: Psykologiska institutionen. Göteborgs universitet; 2013.
9. Almqvist, K, Broberg, A. Barn som bevittnat våld mot sin mamma- en studie om kvinnor och barn som vistas på kvinnojourer i Göteborg. Göteborg: Göteborgs stad; 2004.
10. Jämt sjukskriven - ett genusperspektiv på sjukskrivningsprocessen. Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting; 2010.
11. Könsperspektiv i det försäkringsmedicinska beslutsstödet. Stockholm: Socialstyrelsen; 2013.
12. Björkman, J, Lindgren, M, Pettersson, K, Hägglund, B. Utsatta och sårbara brottsoffer. Stockholm: Jure förslag; 2004.
13. Jansson, S, Jernbro, C, Långberg, B. Kroppslig bestraffning och annan kränkning av barn i Sverige - en nationell kartläggning 2011. Stockholm: Stiftelsen Allmänna barnhuset, Karlstads universitet; 2011.
14. SOU 2001: 72 Barnmisshandel - att förebygga och åtgärda. Stockholm; 2001.
15. Annerbäck, E-M. Prevalence and characteristics of child physical abuse in Sweden findings from a population - based on a youth survey. Acta Paediatrica - Nursing the Child. 2010; 99:1229-36.
16. Arnell, A, Ekbo, I. " och han sparkade mamma..." - möte med barn som bevittnat våld i sina familjer. Stockholm: Rädda barnen; 1999.
17. Broberg, A, Almqvist, A, Axberg, U, Grip, K, Almqvist, K, Sharifi, U, et al. Stöd till barn som bevittnat våld mot sin mamma - resultat från en nationell utvärdering. Göteborg: Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet; 2011.
18. Överlien, C. Barn som upplever pappas våld mot mamma - vad säger forskningen? Nordiskt Socialt arbeid. 2007; Nr 4(27):238-50.

19. Cater, K, Å. Trappan modellen för samtal med barn som upplevt våld i familjen - en utvärdering för metodutveckling. Uppsala: Regionförbundet Uppsala län; 2009.
20. Signaler - Hallå! Här! Jag! Våld i nära relationer. Barn och ungdomar berättar. Stockholm: Barnombudsmannen 2012.
21. Våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld - alla kommunernas ansvar. Slutrapport från en nationell tillsyn 2008-2009. Stockholm: Socialstyrelsen, länsstyrelserna; 2009.
22. Våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld - slutrapport från en nationell tillsyn 2012-2013. Stockholm: Inspektionen för vård och omsorg; 2014.
23. Handbok för effektivitetsanalyser- För god hälsa vård och omsorg. Stockholm: Socialstyrelsen; 2013.
24. Modell för utveckling av kvalitetsindikatorer i socialtjänsten. Stockholm: Socialstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting; 2007.
25. God vård- om ledningssystem för god kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården. Stockholm: Socialstyrelsen; 2008.
26. God kvalitet inom socialtjänsten - om ledningssystem för kvalitet i verksamhet enligt SoL, LVU, LVM och LSS. Stockholm; 2008.
27. Kahneman, D. Tänka snabbt och långsamt. Stockholm; 2013.
28. Om standardiserade bedömningsmetoder. Stockholm: Socialstyrelsen; 2012.
29. Öppna jämförelser av ekonomiskt bistånd 2013 - resultat och metoder. Stockholm: Socialstyrelsen; 2013.
30. Öppna jämförelser social barn- och ungdomsvård 2014 - resultat och metod. Stockholm: Socialstyrelsen; 2014.
31. Öppna jämförelser av stöd till personer med funktionsnedsättning 2014 - resultat och metod. Stockholm: Socialstyrelsen; 2014.
32. Öppna jämförelser av stöd till personer med missbruk- och beroende 2014 - resultat och metod. Stockholm: Socialstyrelsen; 2014.
33. Med målet i sikte - målinriktat och systematisk utvärdering av insatser för enskilda personer (MOS). Stockholm: Socialstyrelsen; 2012.
34. Systematisk uppföljning - Beskrivning och exempel. Stockholm: Socialstyrelsen; 2014.
35. Färm, K, Ljunggren, S, Marklund, K, Bergström, U. Att leda evidensbaserad praktik en guide för dig som är chef inom socialt arbete. IMS, Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete. Stockholm: Socialstyrelsen; 2009.
36. Att ge ordet och lämna plats - vägledning om brukarmedverkan och inflytande inom socialtjänst, psykiatri och missbruks- och beroendevård. Stockholm: Socialstyrelsen; 2013.
37. Eriksson, M, Biller, H, Balkman, D. Mäns våldsutövande - barns upplevelser. Stockholm: Regeringskansliet, Näringsdepartementet; 2006.
38. Rapport- Barn på skyddat boende får inte sin skolundervisning tillgodosedd. Stockholm: Alla Kvinnors Hus 2010.
39. Enkät kvinnojourer och barns skolgång. Stockholm: Sveriges Kvinno- och tjejjourers Riksförbund; 2011.

40. Olga Persson, SKR:s förbundssekreterare om skolgång för barn i skyddat boende. In: E-post: 2014-04-14.
41. Fristad från våld - en vägledning om skyddat boende. Stockholm: Socialstyrelsen; 2013.
42. Social rapport 2010. Stockholm: Socialstyrelsen; 2010.
43. Dödsfallsutredningar 2012-2013: Socialstyrelsens utredningar av vuxna och barn som avlidit med anledning av brott. Stockholm: Socialstyrelsen; 2014.
44. Hermansson, K, Scheffer, M, Tengström, A. Utvärdering av socialtjänstens och ideella kvinnojourers insatser för våldsutsatta kvinnor. Stockholm: Karolinska Institutet, Forskningscentrum för psykosocial hälsa; 2011.
45. SOU 2006:65 Att ta ansvar för sina insatser - socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor. Stockholm; 2006.
46. Brukarmedverkan i socialtjänstens kunskapsutveckling. Stockholm: Socialstyrelsen; 2003.
47. Barn och unga i socialtjänsten: Utredda, planera och följa upp beslutade insatser. Stockholm; 2006.
48. Behandling av män som utövar våld i nära relationer - en utvärdering. Stockholm: Socialstyrelsen; 2010.
49. Johnson, M. A typology of domestic violence: intimate terrorism, violent resistance, and situational couple violence. Boston: Northeastern University Press; 2008.
50. Bowen, E. The rehabilitation of partner-violent men. West Sussex, UK; 2011.
51. Skylla sig själv? Utbildningsmaterial om våld mot kvinnor med missbruks- och beroendeproblem. Socialstyrelsen; 2011.
52. Strategi för samverkan - kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa. Stockholm: Socialstyrelsen; 2007.